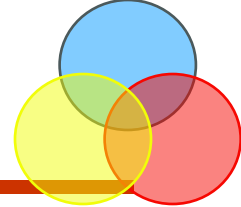

Chương 4

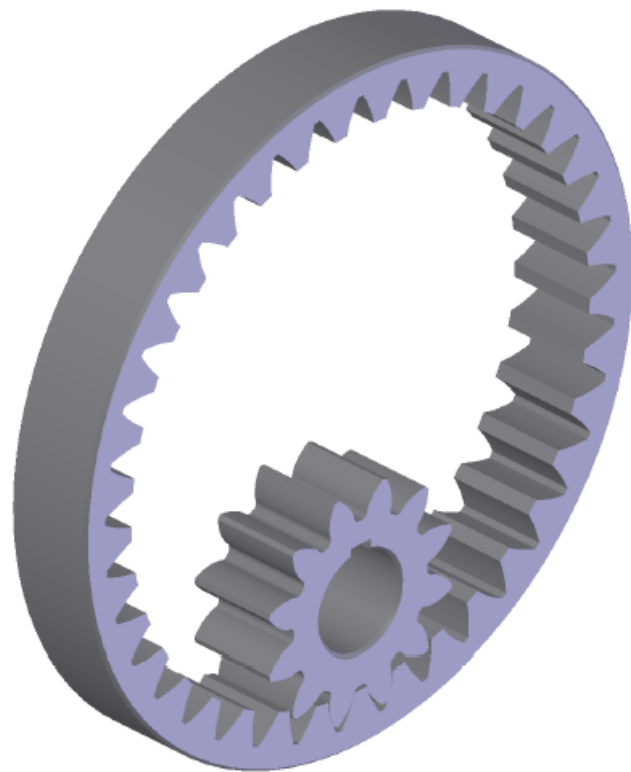
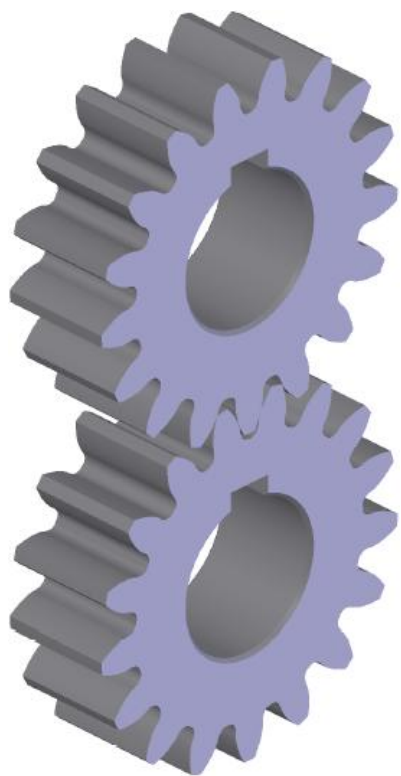
BỘ TRUYỀN BÁNH RĂNG

CBGD: TS. Bùi Trọng Hiếu

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

- a. Nguyên lý làm việc: theo nguyên lý ăn khớp. Tỷ số truyền xác định.

NỘI DUNG

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

4.2. THÔNG SỐ HÌNH HỌC

4.3. PHÂN TÍCH LỰC TÁC DỤNG

4.4. CÁC DẠNG HỎNG VÀ CHỈ TIÊU TÍNH

4.5. VẬT LIỆU CHẾ TẠO BÁNH RĂNG

NỘI DUNG

- 4.6. TÍNH TOÁN BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG THẲNG
- 4.7. TÍNH TOÁN BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG
- 4.8. BỘ TRUYỀN BÁNH RĂNG NÓN RĂNG THẲNG
- 4.9. TRÌNH TỰ THIẾT KẾ CÁC BỘ TRUYỀN BR
- 4.10. KẾT CẤU VÀ BÔI TRƠN BÁNH RĂNG

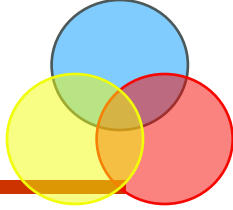
4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

4.1.1. *Nguyên lý làm việc*

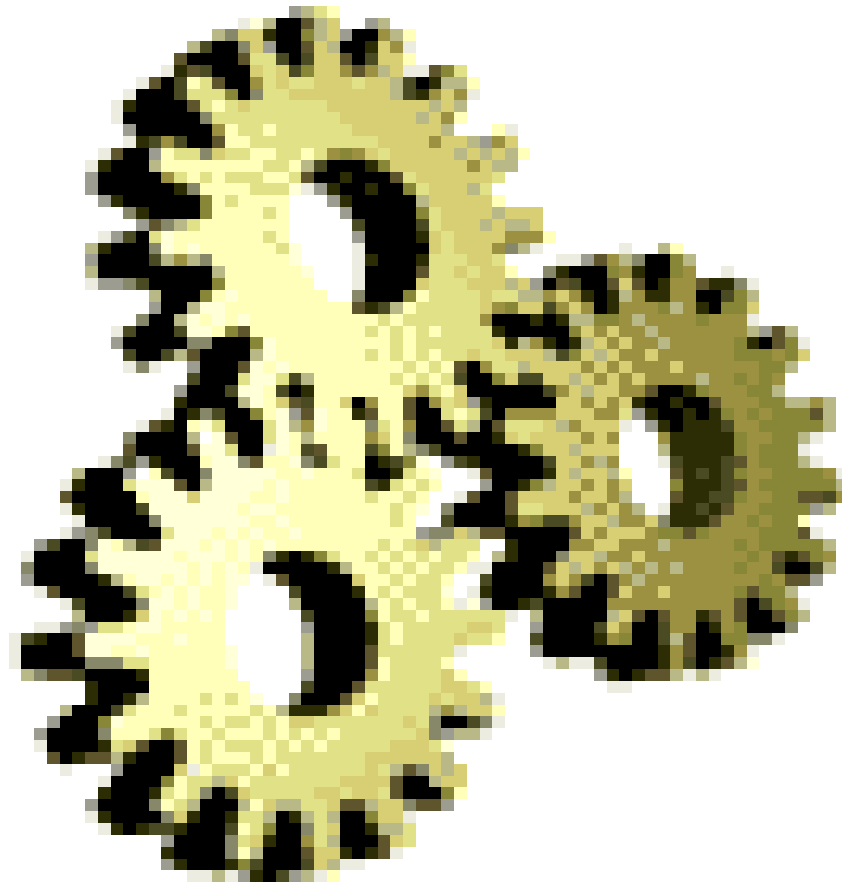
4.1.2. *Phân loại*

4.1.3. *Ưu, nhược điểm và phạm vi sử dụng*

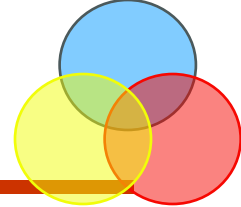
4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

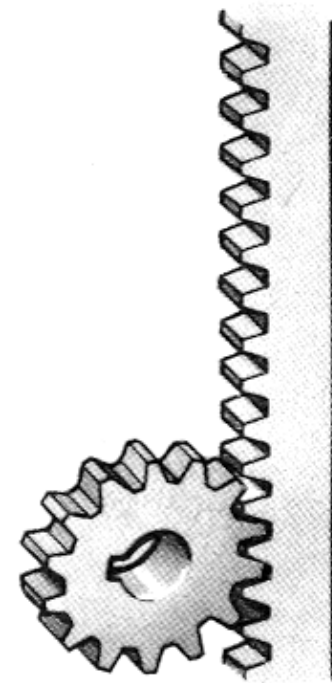
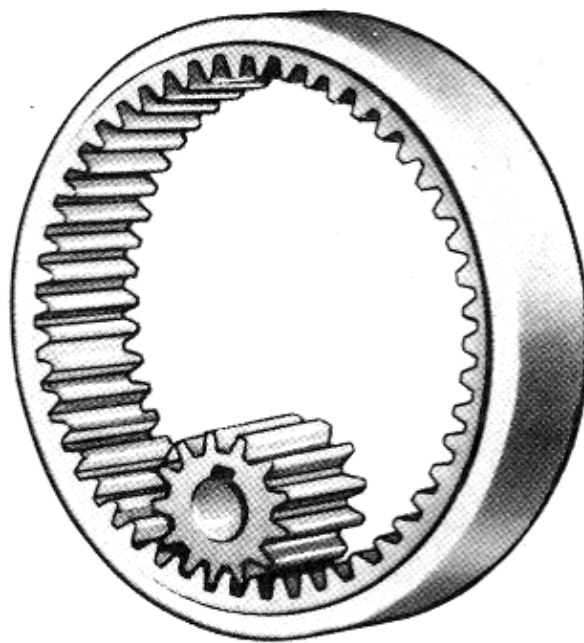
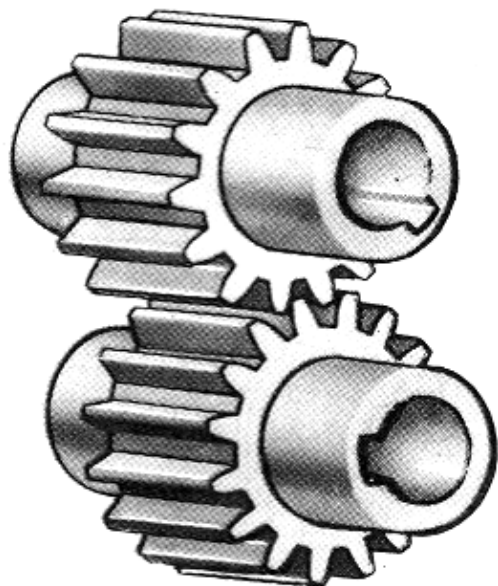
- Truyền chuyển động giữa các trục song song với nhau.

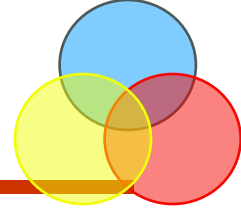
4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

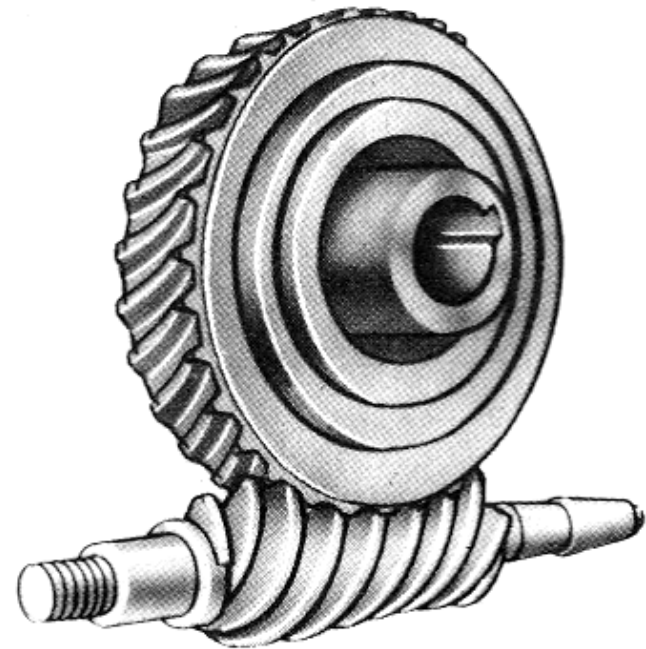
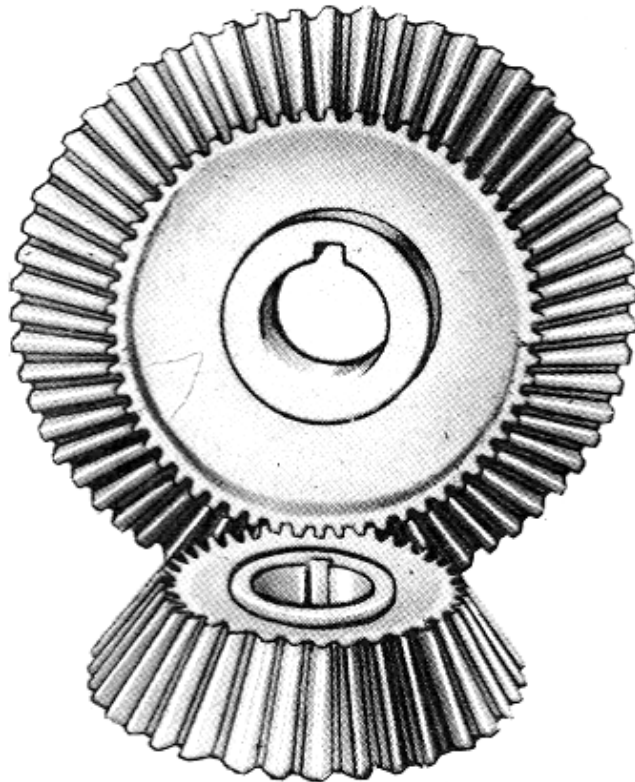
- Truyền chuyển động giữa các trục song song với nhau.

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

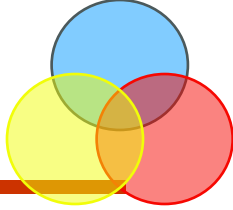

- Truyền chuyển động giữa các trục giao nhau hoặc chéo nhau.

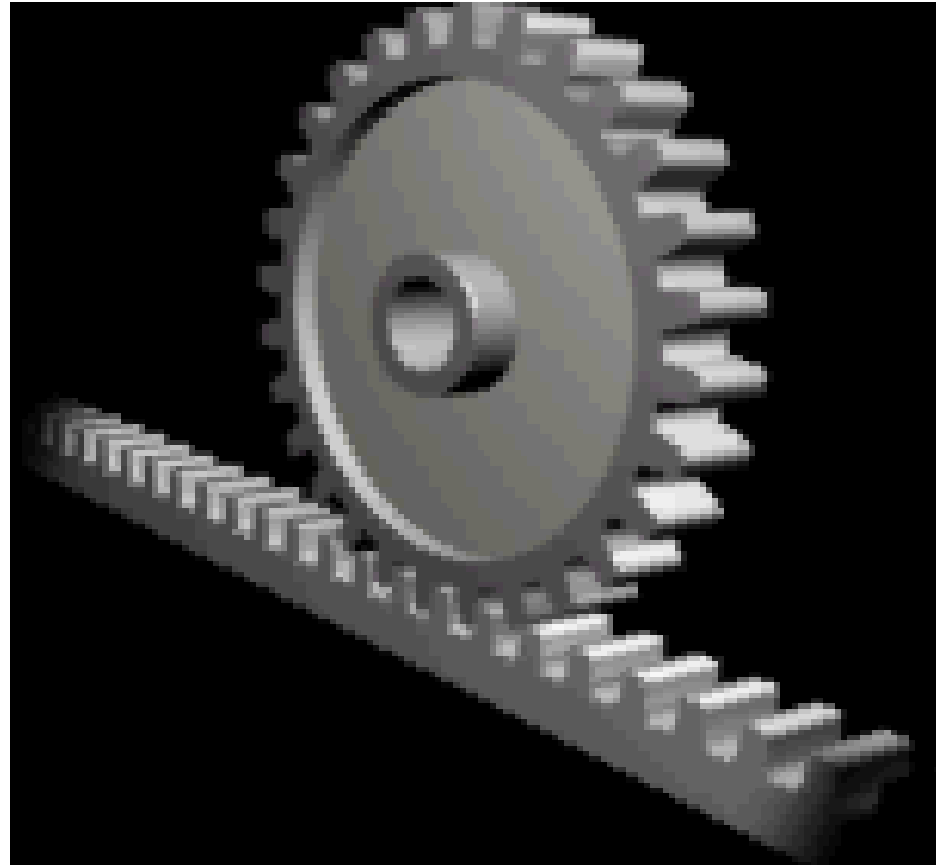

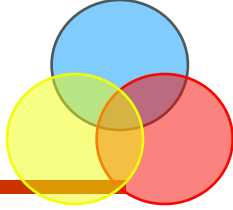
4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

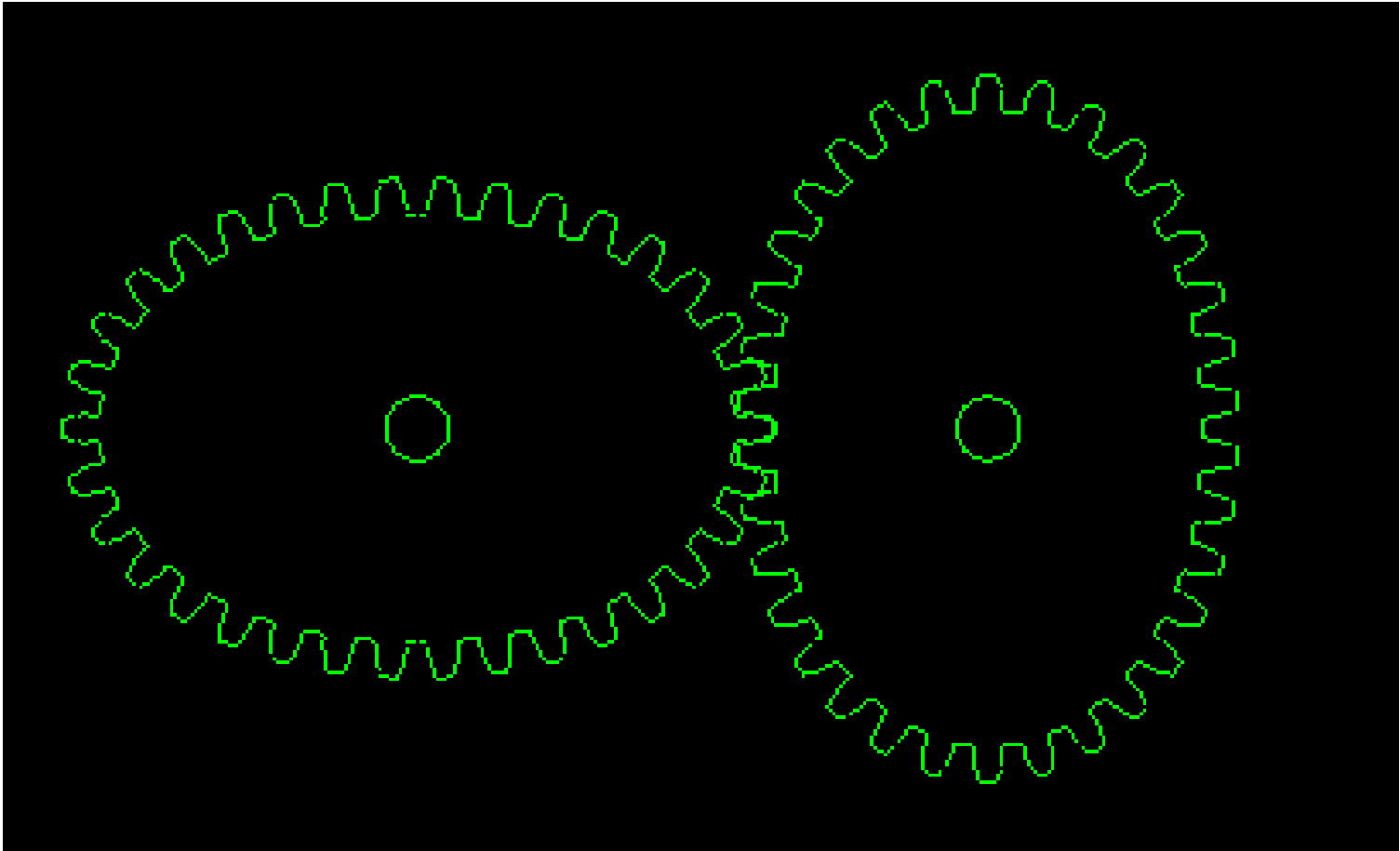
- Biến chuyển động quay thành chuyển động tịnh tiến hoặc ngược lại.

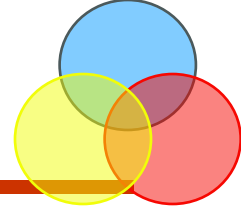
4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

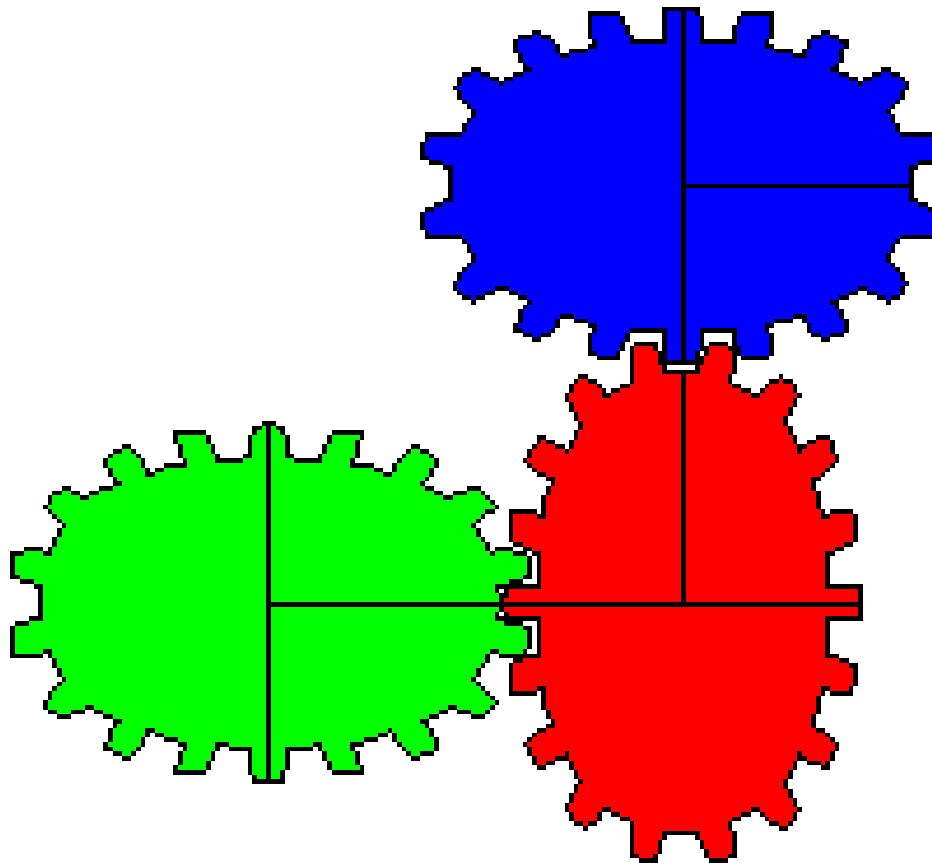
- Truyền động với tỉ số truyền thay đổi.

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

- Truyền động với tỉ số truyền thay đổi.

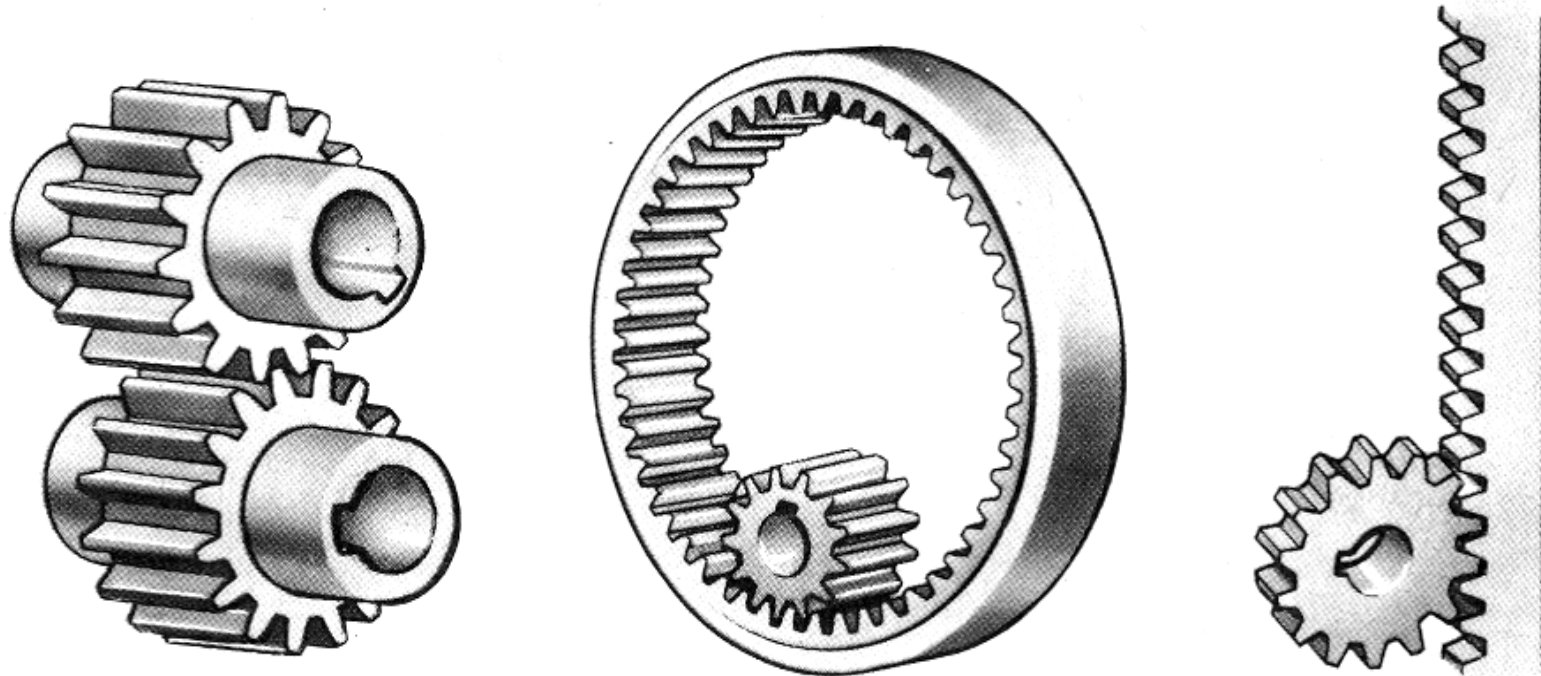

PHÂN LOẠI THEO

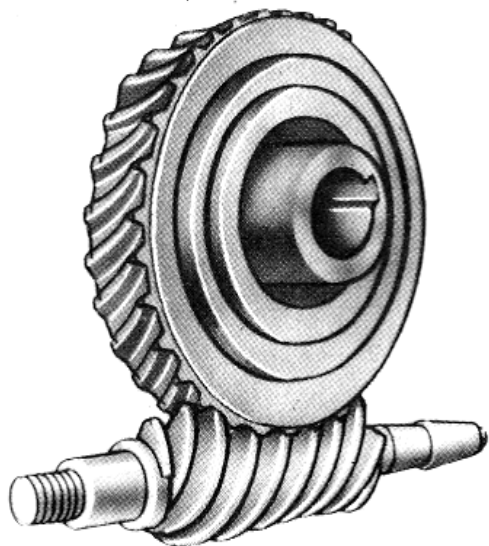
- *Vị trí giữa các trục*
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR*
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR*
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng*
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR*
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

PHÂN LOẠI THEO

- **Vị trí giữa các trục**
  - Bộ truyền BR phẳng
  - Bộ truyền BR không gian
- **Sự ăn khớp**
  - Bộ truyền BR ăn khớp ngoài
  - Bộ truyền BR ăn khớp trong
- **Hình dạng của BR**
  - Bộ truyền BR trụ
  - Bộ truyền BR nón
- **Cách bố trí răng trên BR**
  - Bộ truyền BR răng thẳng
  - Bộ truyền BR răng nghiêng
  - Bộ truyền BR chữ V
  - Bộ truyền BR răng cong
- **Biên dạng răng**
  - Bộ truyền BR thân khai
  - Bộ truyền BR Xicloit
  - Bộ truyền BR Novicov
- **Phương diện khác của hình dạng BR**
  - Bộ truyền BR tròn
  - Bộ truyền BR không tròn

Bộ truyền bánh răng phẳng

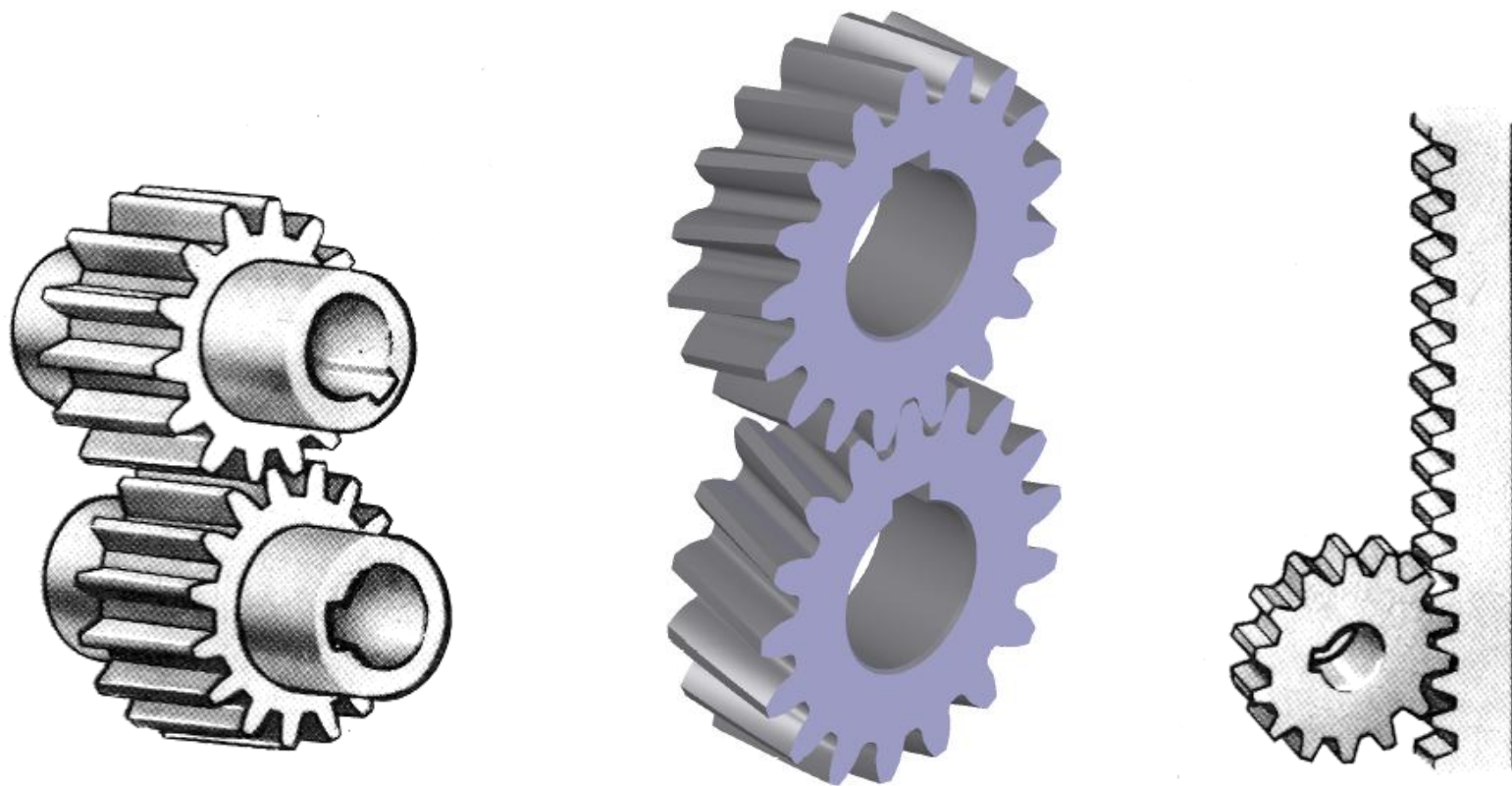

Bộ truyền bánh răng không gian

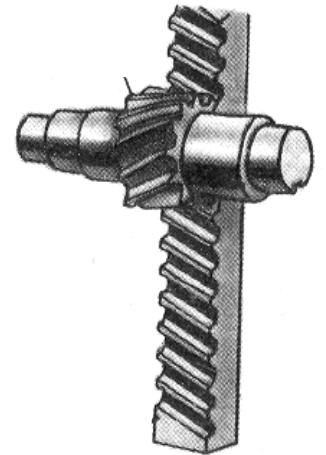
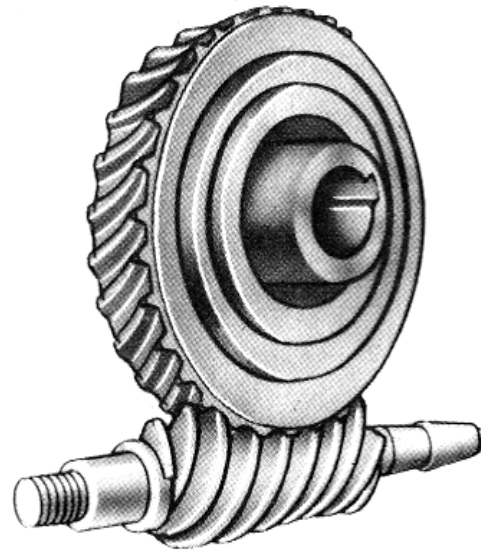
PHÂN LOẠI THEO

- *Vị trí giữa các trục* {
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp* {
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR* {
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR* {
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng* {
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR* {
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

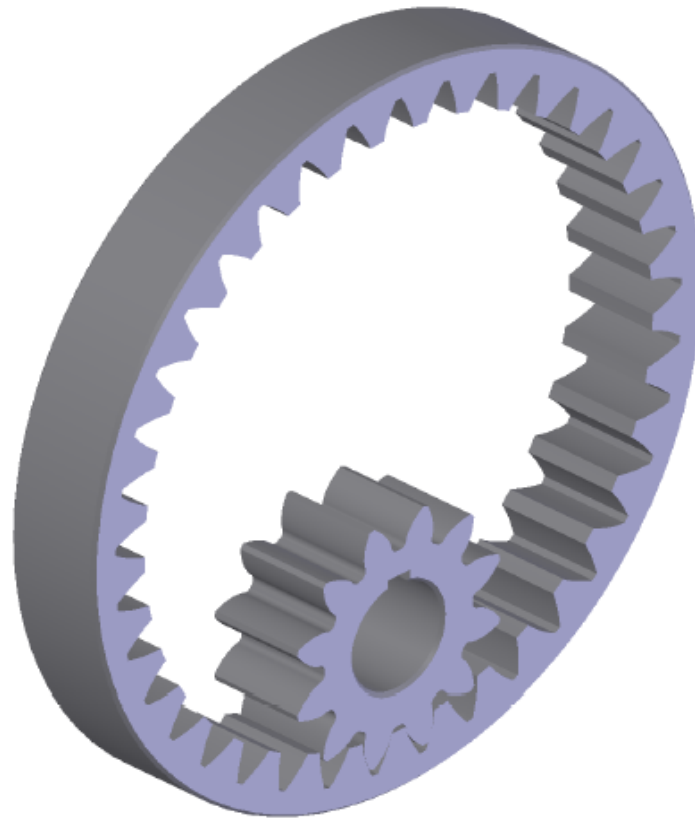

Bộ truyền bánh răng ăn khớp ngoài

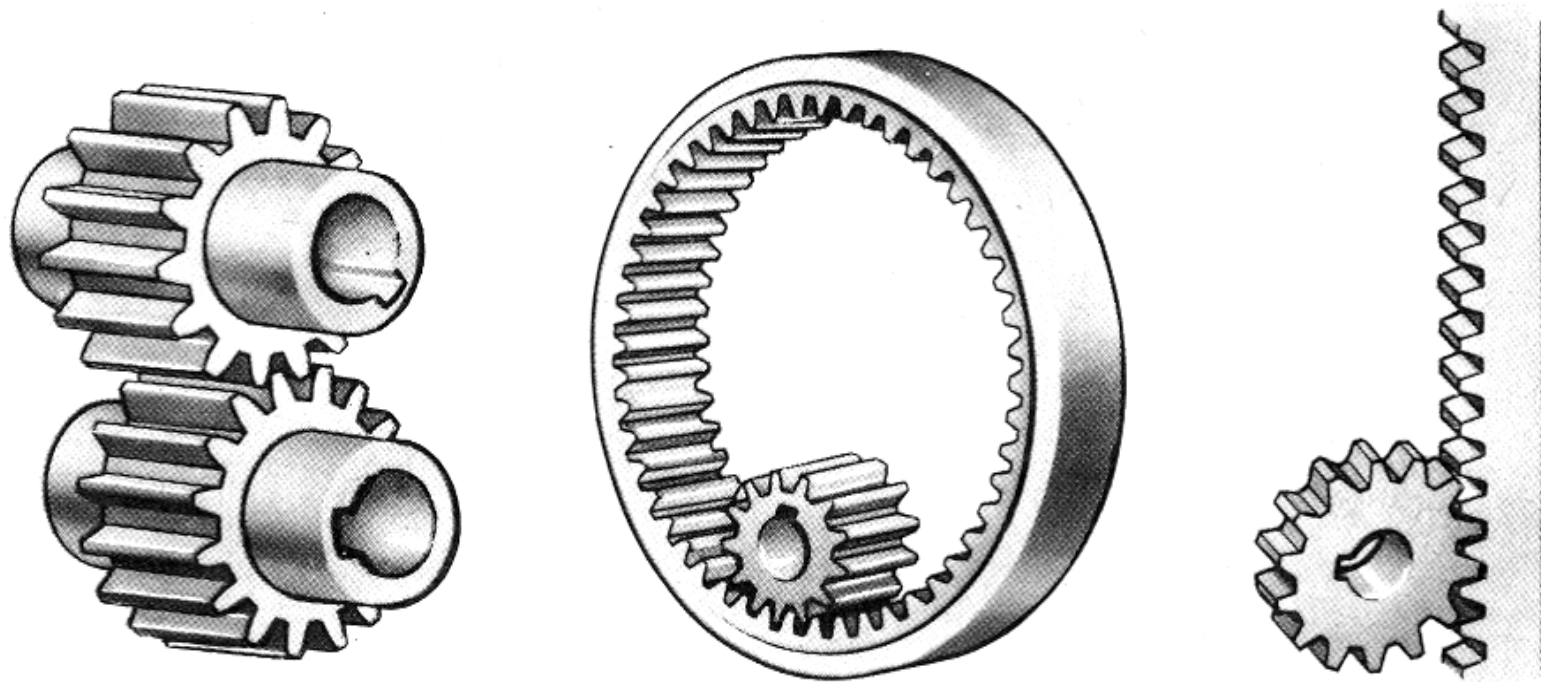
Bộ truyền bánh răng ăn khớp ngoài

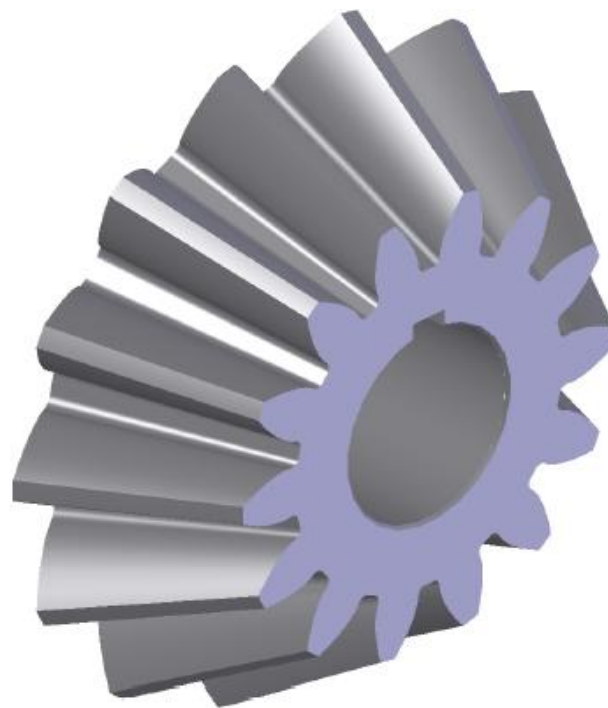
Bộ truyền bánh răng ăn khớp trong

PHÂN LOẠI THEO

- *Vị trí giữa các trục*
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR*
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR*
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng*
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR*
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

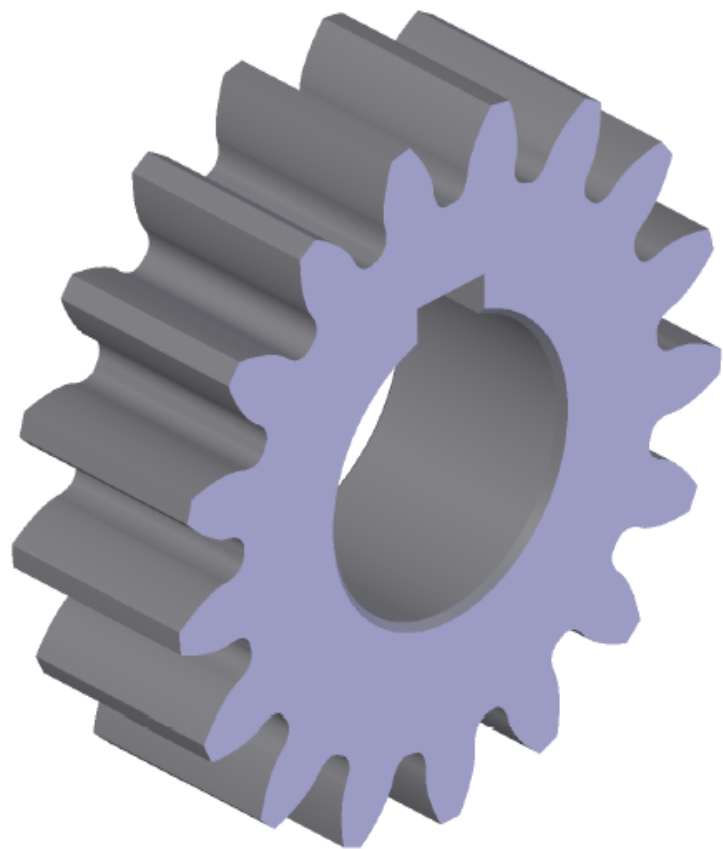
Bánh răng trụ

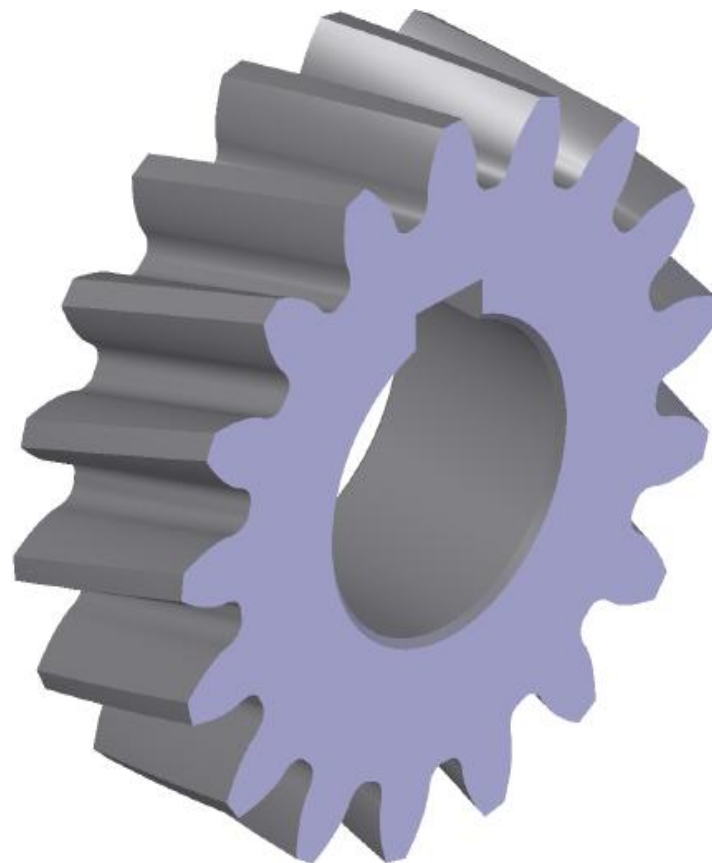
Bánh răng nón

PHÂN LOẠI THEO

- *Vị trí giữa các trục*
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR*
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR*
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng*
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR*
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

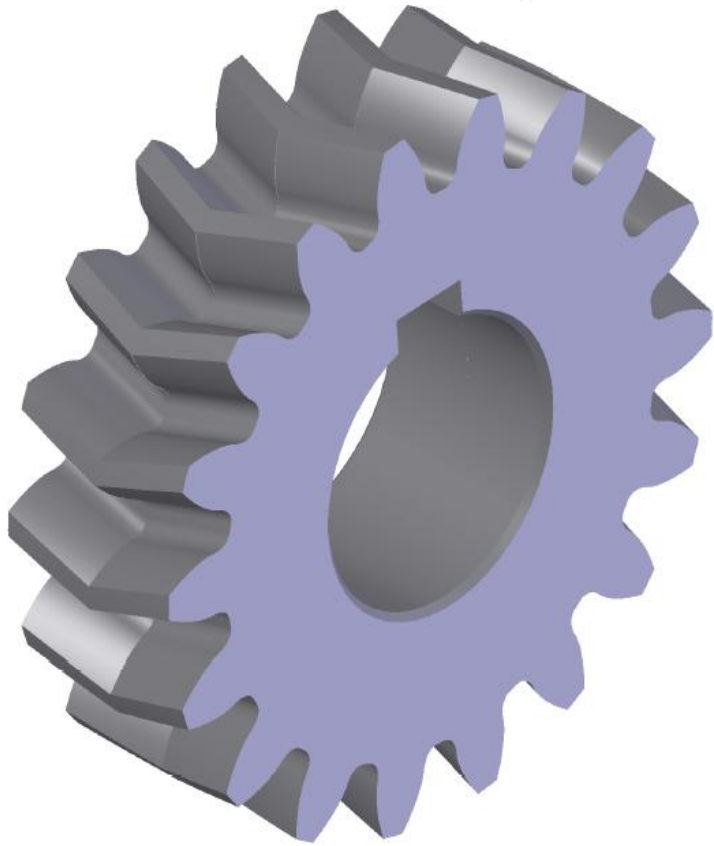

Răng thẳng

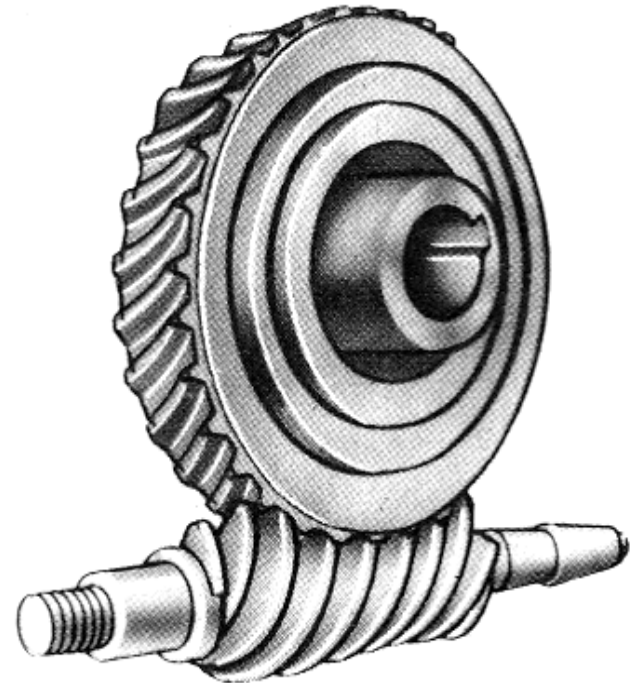

Răng nghiêng

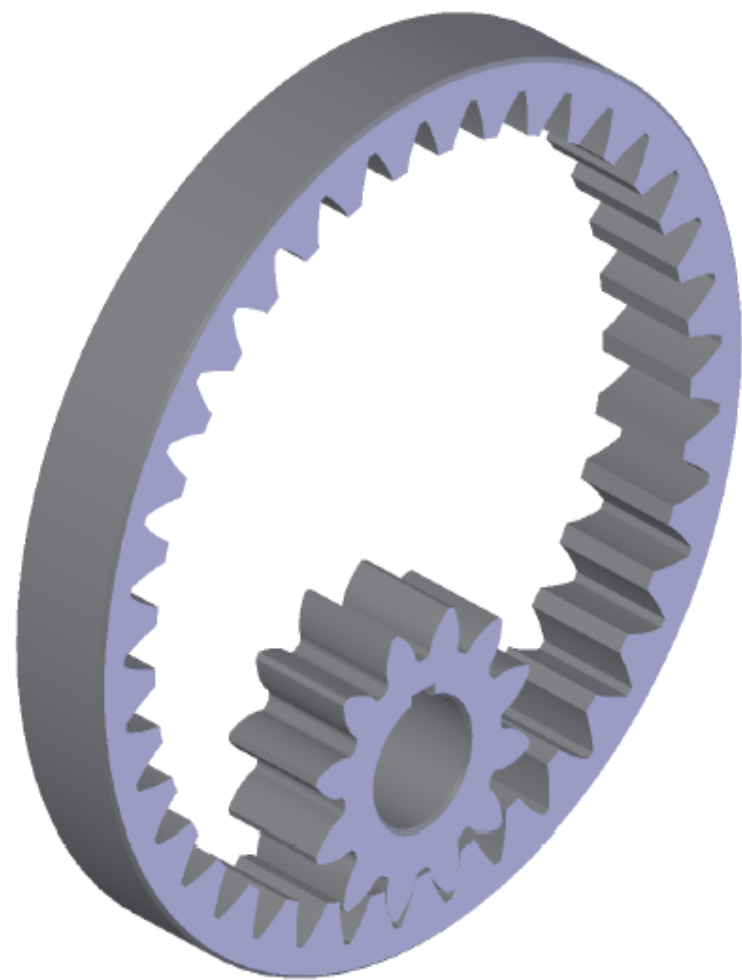

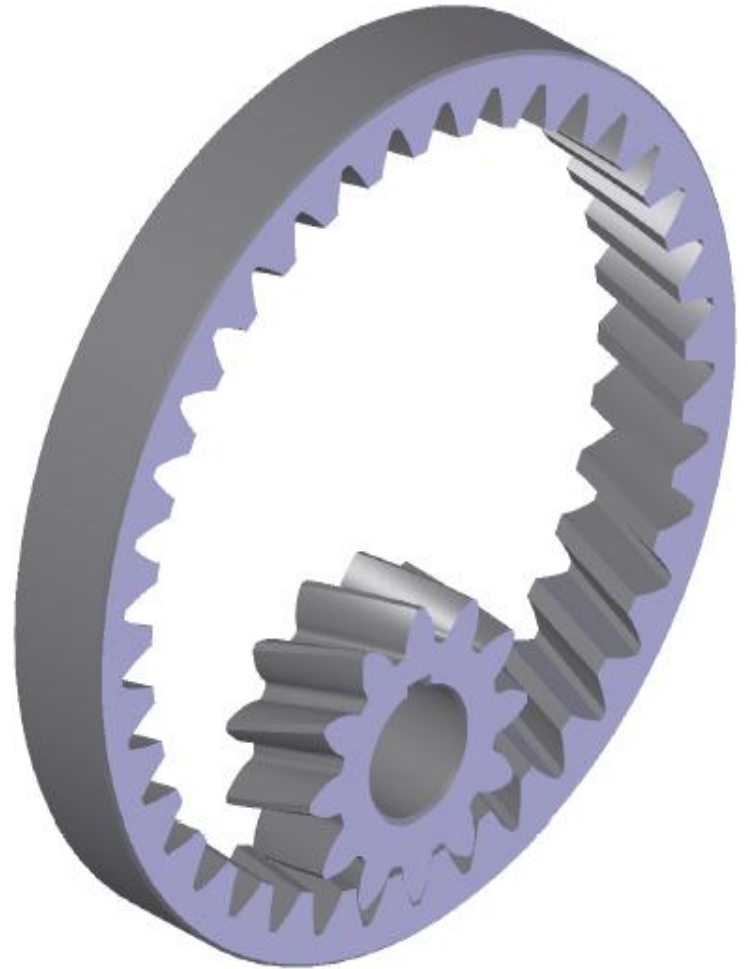

Răng chữ V

Răng cong

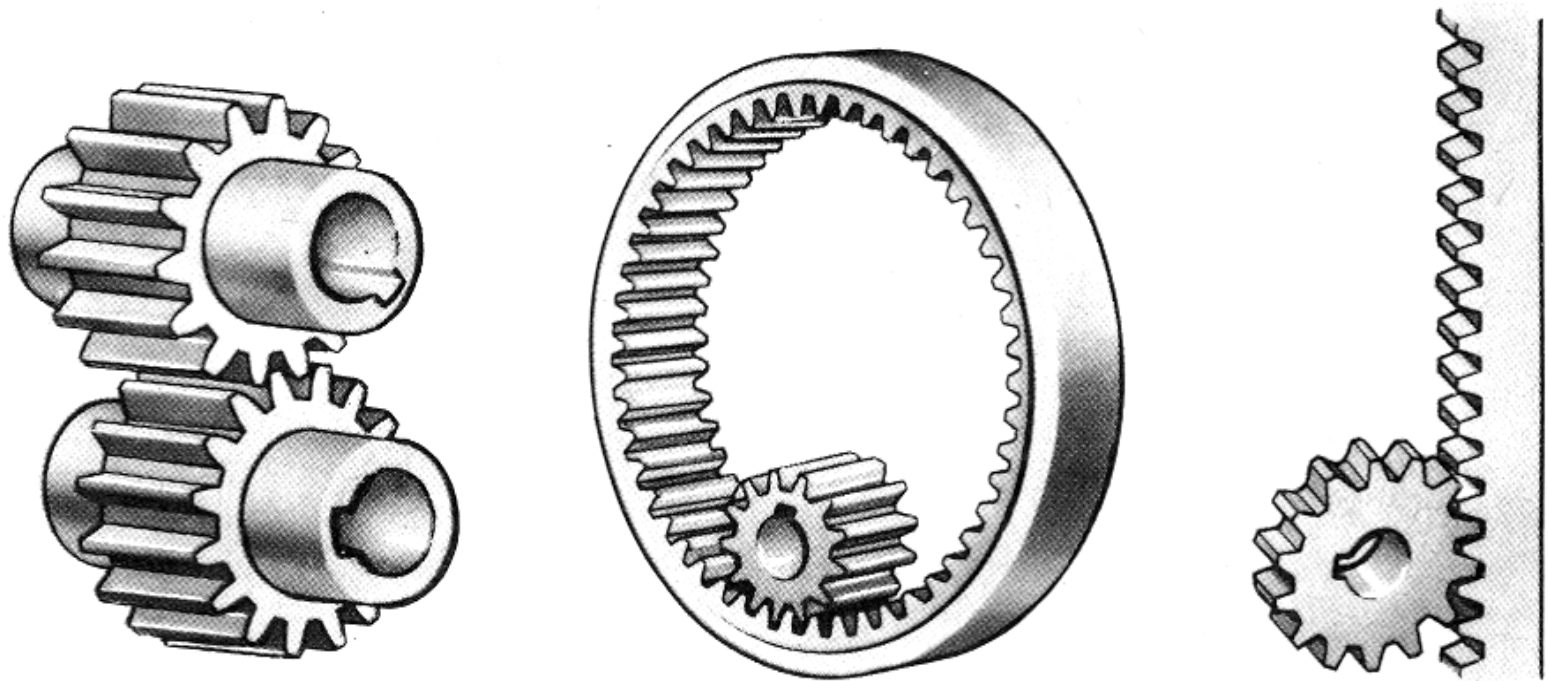

PHÂN LOẠI THEO

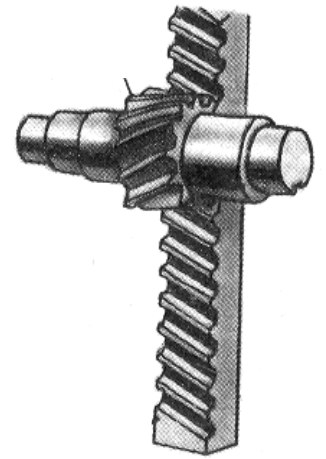
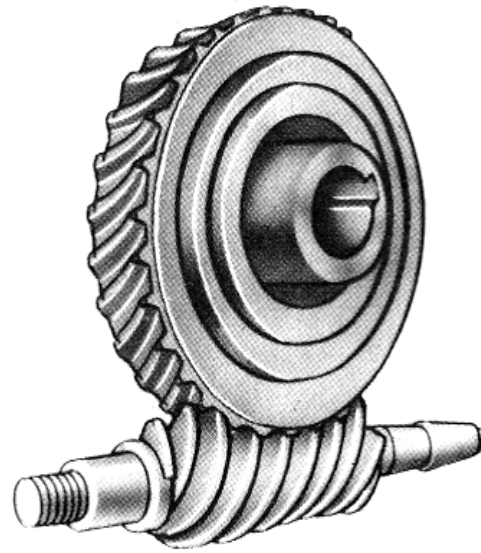
- *Vị trí giữa các trục*
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR*
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR*
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng*
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR*
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

PHÂN LOẠI THEO

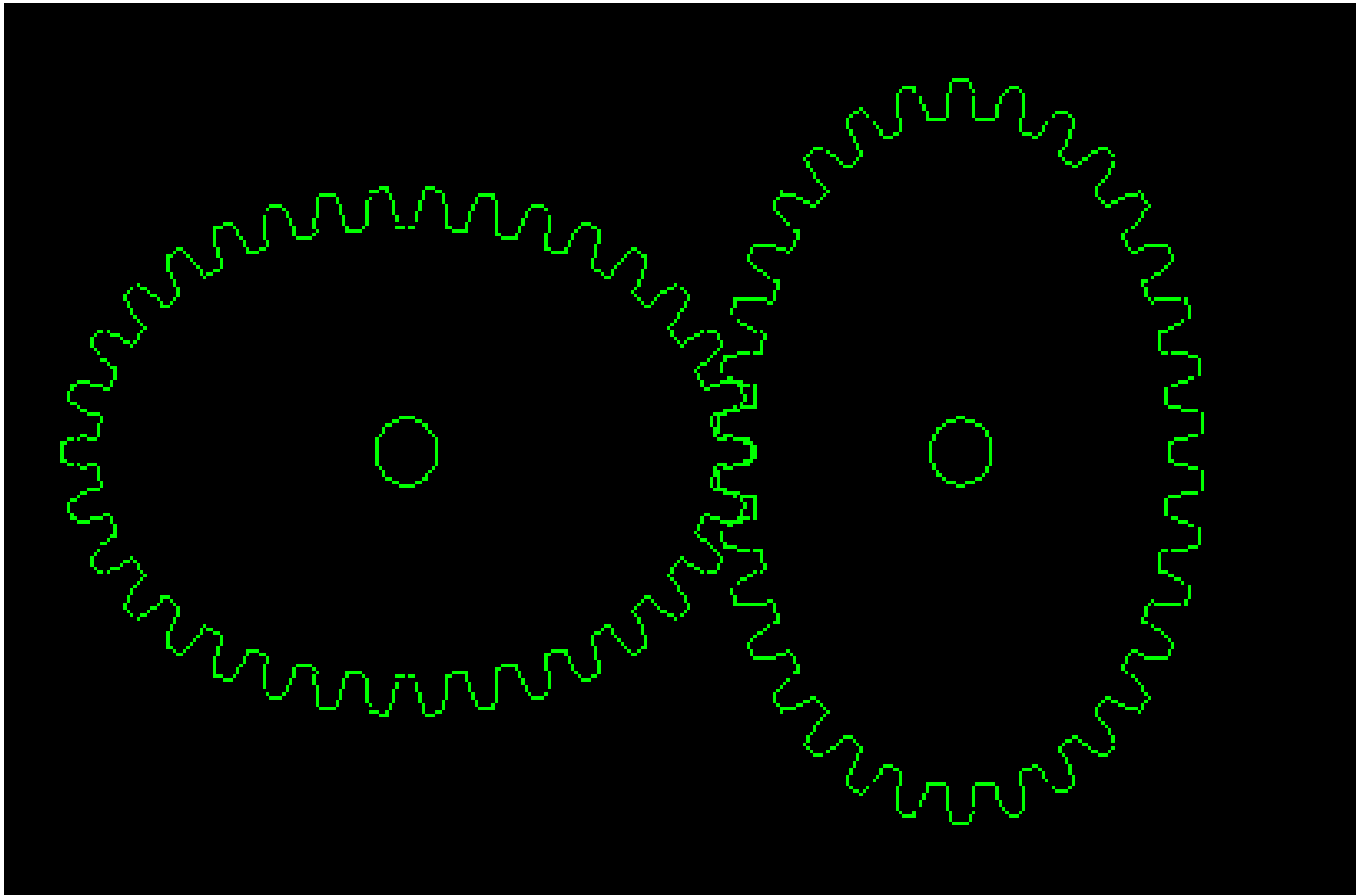
- *Vị trí giữa các trục*
  - *Bộ truyền BR phẳng*
  - *Bộ truyền BR không gian*
- *Sự ăn khớp*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp ngoài*
  - *Bộ truyền BR ăn khớp trong*
- *Hình dạng của BR*
  - *Bộ truyền BR trụ*
  - *Bộ truyền BR nón*
- *Cách bố trí răng trên BR*
  - *Bộ truyền BR răng thẳng*
  - *Bộ truyền BR răng nghiêng*
  - *Bộ truyền BR chữ V*
  - *Bộ truyền BR răng cong*
- *Biên dạng răng*
  - *Bộ truyền BR thân khai*
  - *Bộ truyền BR Xicloit*
  - *Bộ truyền BR Novicov*
- *Phương diện khác của hình dạng BR*
  - *Bộ truyền BR tròn*
  - *Bộ truyền BR không tròn*

Bộ truyền bánh răng tròn

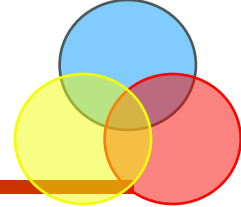
Bộ truyền bánh răng tròn

Bộ truyền bánh răng không tròn

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

c. Ưu, nhược điểm và phạm vi sử dụng:

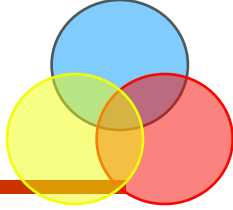
Ưu điểm:

- Kích thước nhỏ, khả năng tải lớn.
- Tỷ số truyền không đổi do không có hiện tượng trượt trôn.
- Hiệu suất cao: $0,97 \div 0,99$.
- Làm việc với vận tốc cao, công suất lớn.
- Tuổi thọ cao, làm việc với độ tin cậy cao.

Nhược điểm:

- Chế tạo tương đối phức tạp.
- Đòi hỏi độ chính xác cao.
- Có nhiều tiếng ồn khi làm việc với vận tốc cao.

4.1. KHÁI NIỆM CHUNG

c. Ưu, nhược điểm và phạm vi sử dụng:

Phạm vi sử dụng:

Được sử dụng rộng rãi trong ngành chế tạo máy, trong đó bộ truyền bánh răng trụ răng thẳng được sử dụng nhiều nhất.

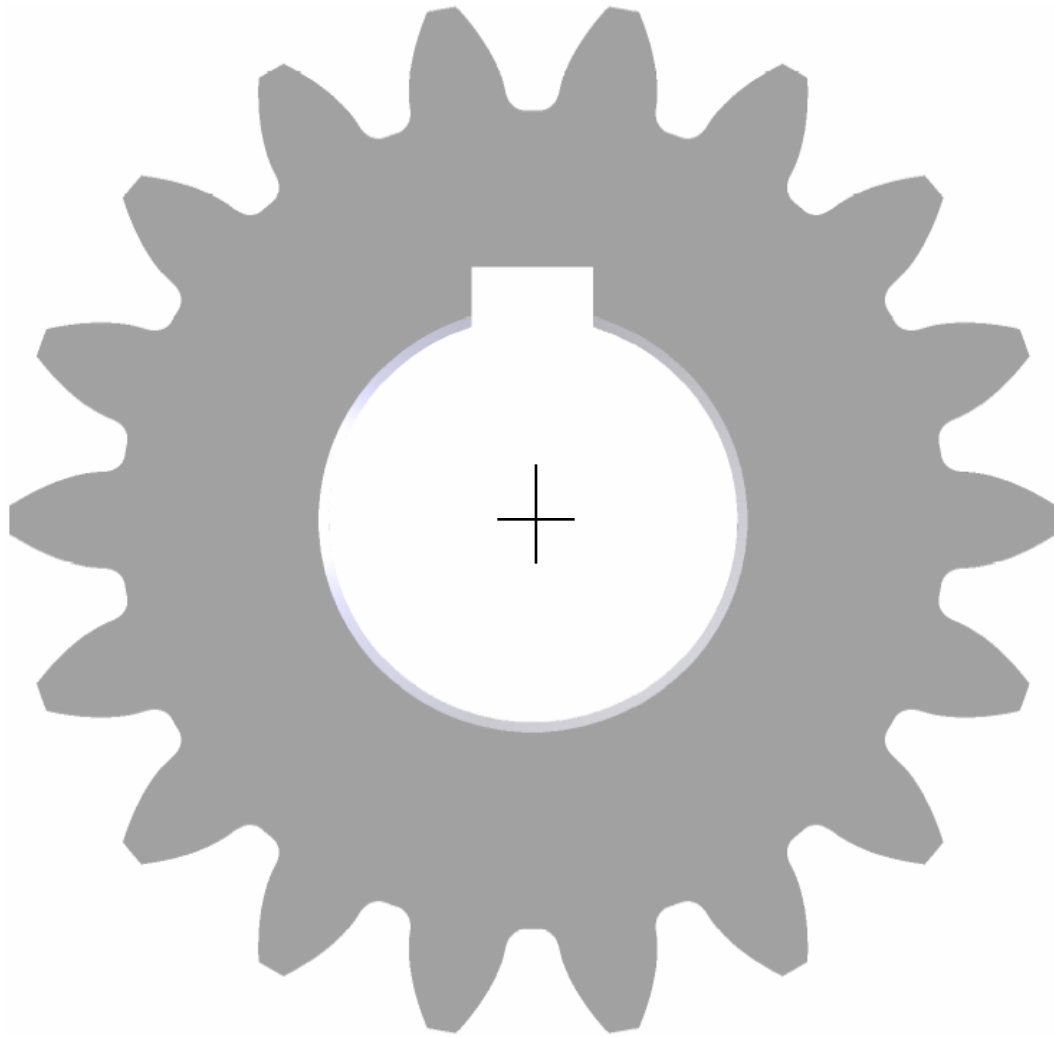

4.2. THÔNG SỐ HÌNH HỌC

4.2.1. *Thông số hình học bánh răng thẳng*

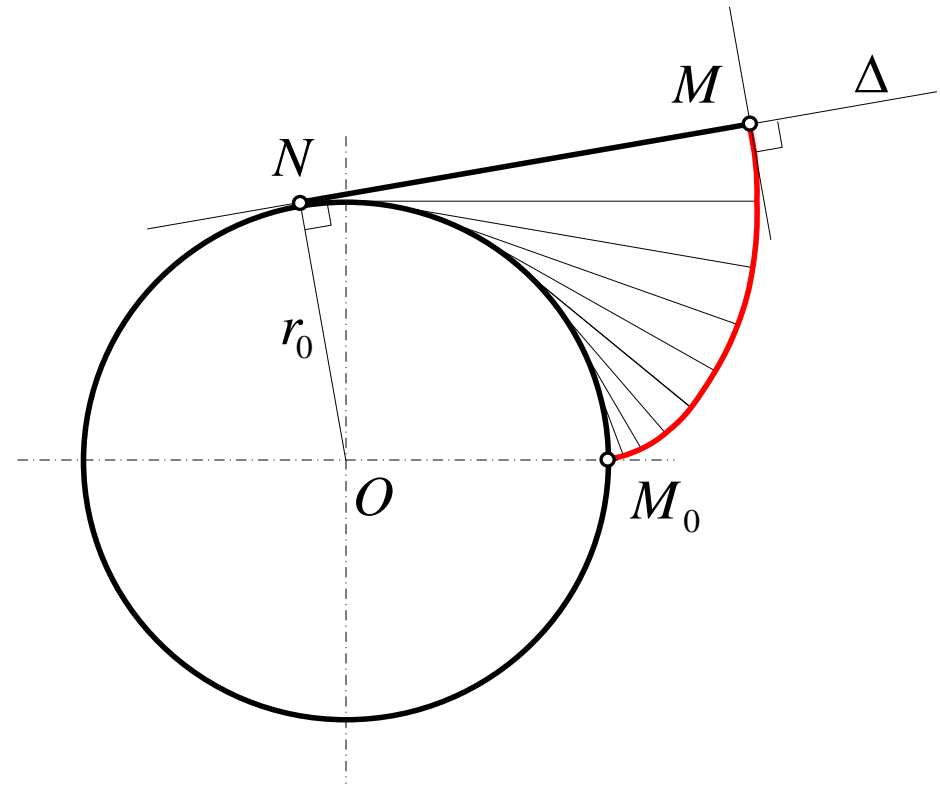
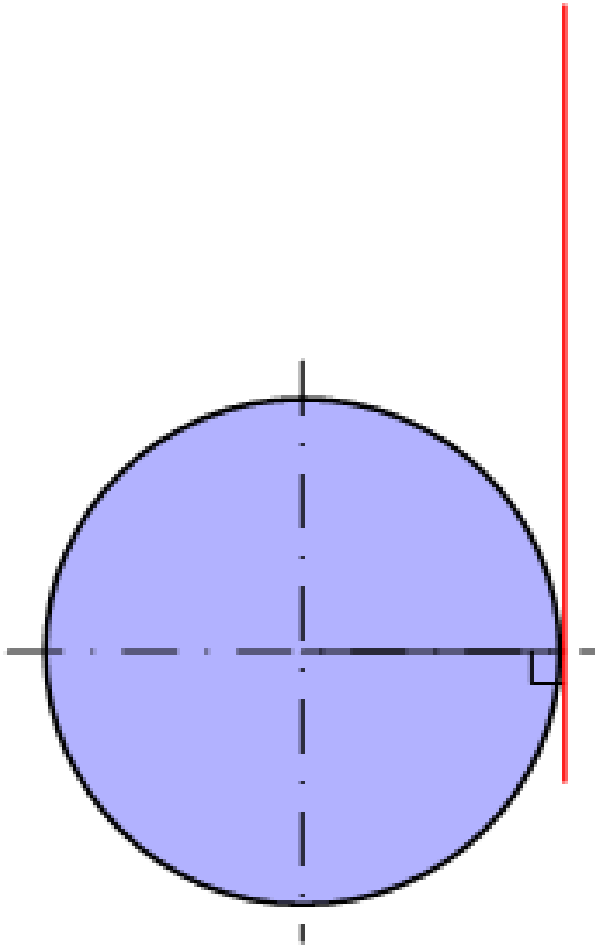
4.2.2. *Thông số hình học bánh răng nghiêng*

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

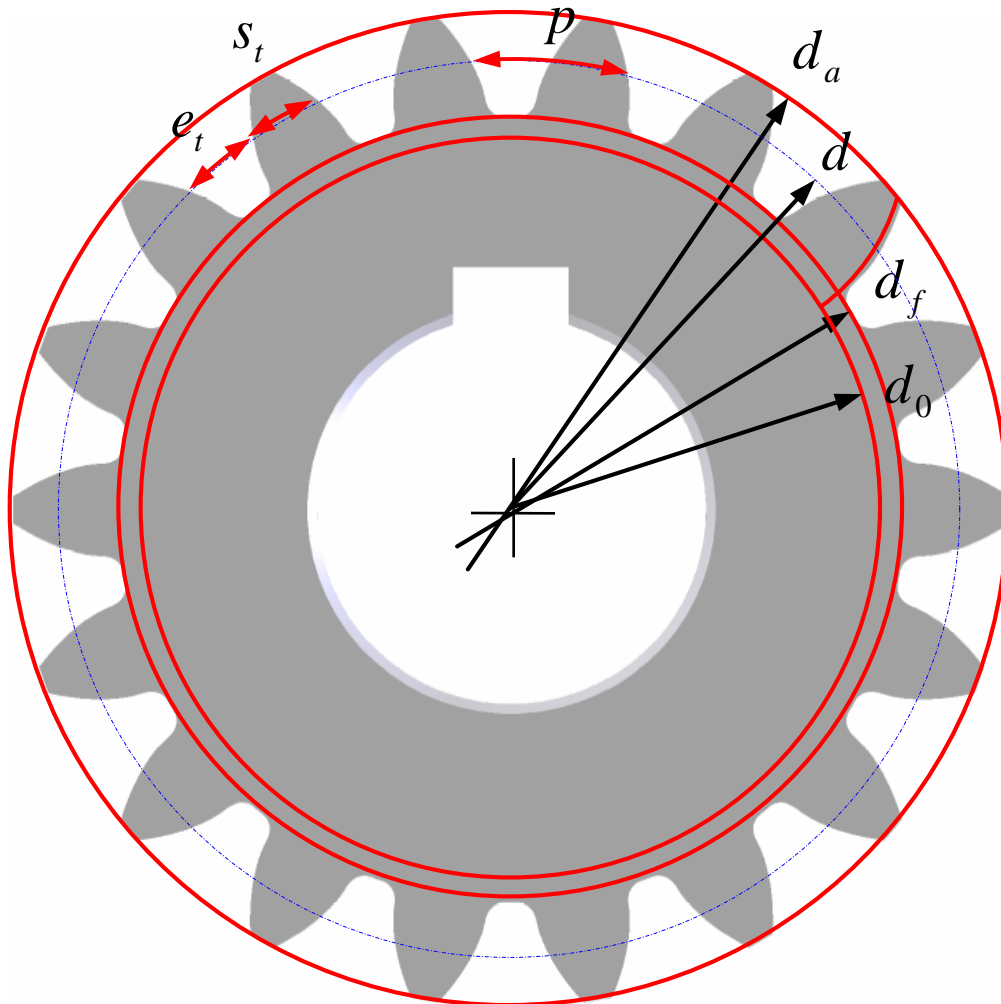

- Biên dạng răng (thân khai).

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

- Biên dạng răng (thân khai).
- Đường kính vòng đỉnh d_a .
- Đường kính vòng chân d_f .
- Chiều cao răng.
- Đường kính vòng cơ sở d_o .
- Đường kính vòng chia d .
- Bề dày răng s_t .
- Bề rộng rãnh răng e_t .
- Bước răng p :

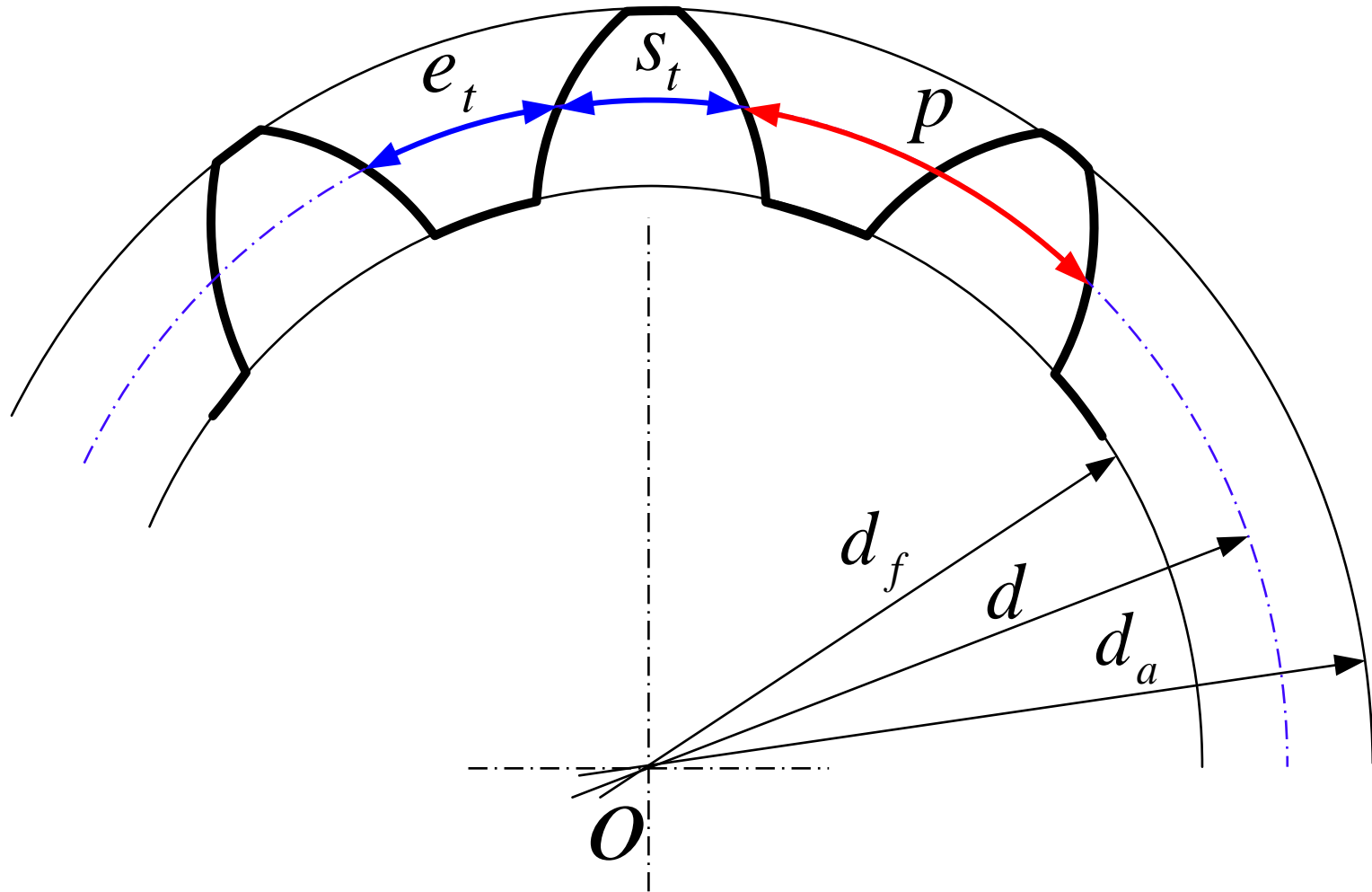
$$p = s_t + e_t = \frac{2\pi r}{z}$$

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

- Modun m (được tiêu chuẩn hóa): $m = \frac{p}{\pi}$

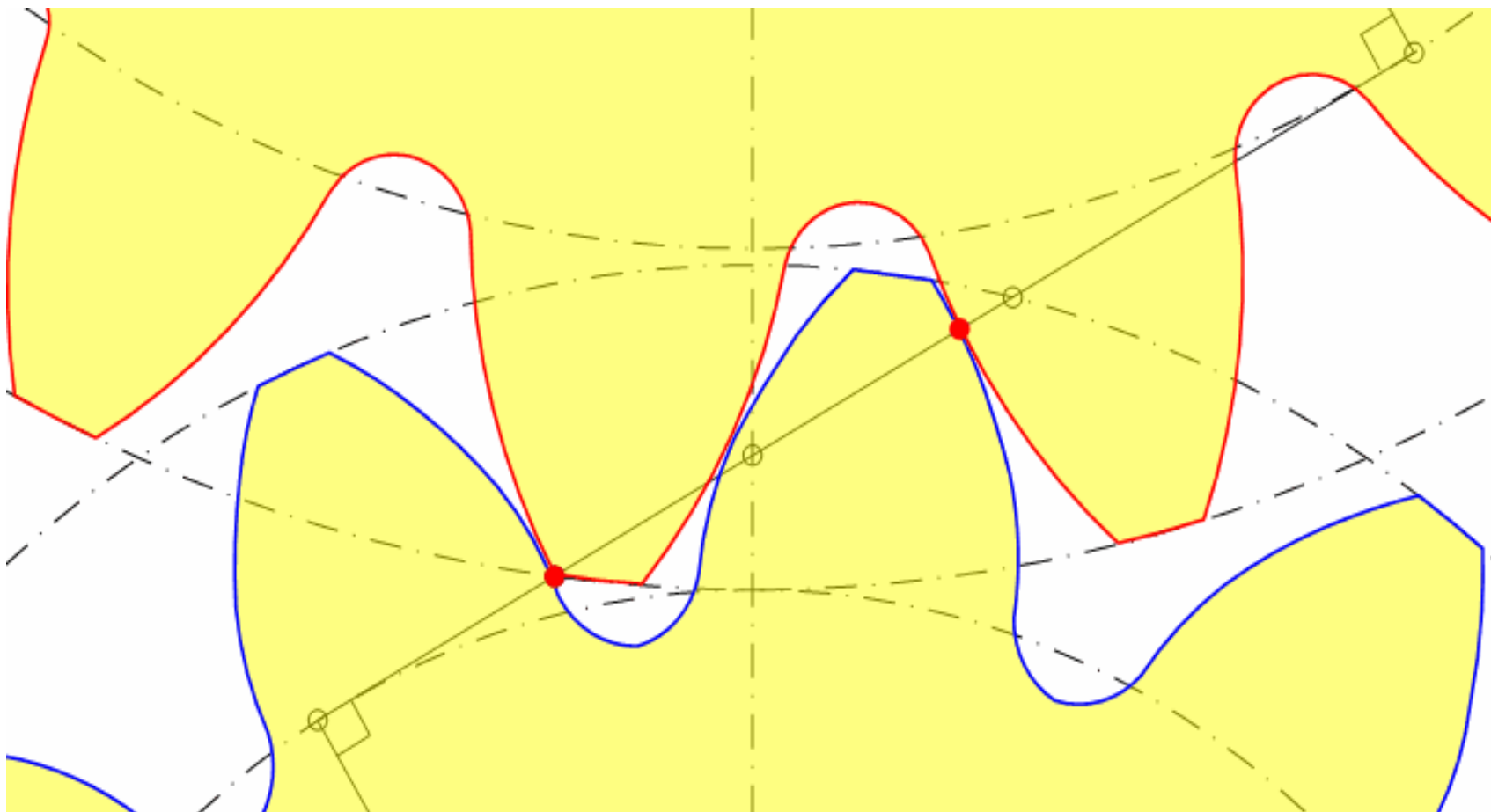
<i>Dãy 1</i>	1	1.25	2	2.5	3	4	5	6	8	10	12	16	20	25
<i>Dãy 2</i>	1,125	1,375	1,75	2,25	2,75	3,5	4,5	5,5	7	9	11	14	18	22

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

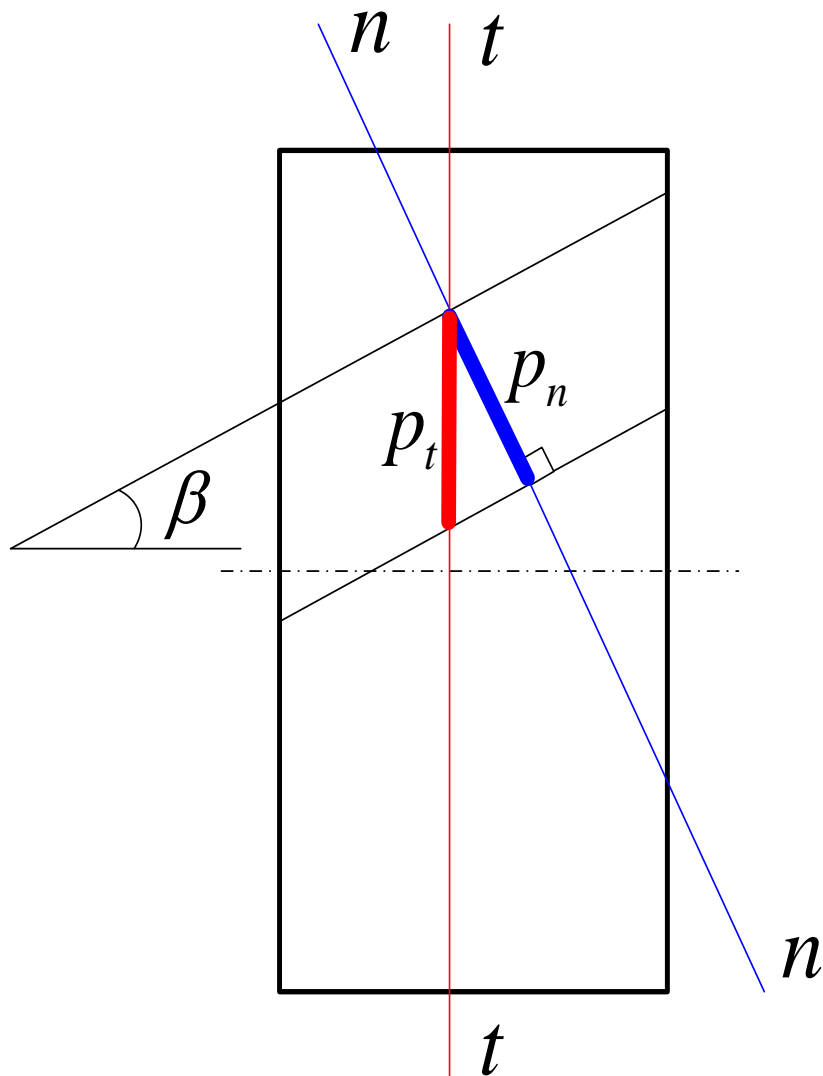

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG THẲNG

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG NGHIÊNG

- Góc nghiêng β .
- Bước pháp p_n .
- Bước ngang p_t .
- Modun pháp m_n :
- Modun ngang m_t :

$$m_n = \frac{p_n}{\pi}$$

$$m_t = \frac{p_t}{\pi}$$

$$m_t = \frac{m_n}{\cos \beta}$$

4.2.1. THÔNG SỐ HÌNH HỌC BÁNH RĂNG NGHIÊNG

- Đường kính vòng chia: $d = m_t \cdot z = \frac{m_n \cdot z}{\cos \beta}$

- Đường kính vòng đỉnh: $d_a = d + 2m_n$

- Đường kính vòng chân: $d_f = d - 2,5m_n$

- Khoảng cách trục: $a = \frac{m_t}{2} (z_1 + z_2) = \frac{m_n (z_1 + z_2)}{2 \cos \beta}$

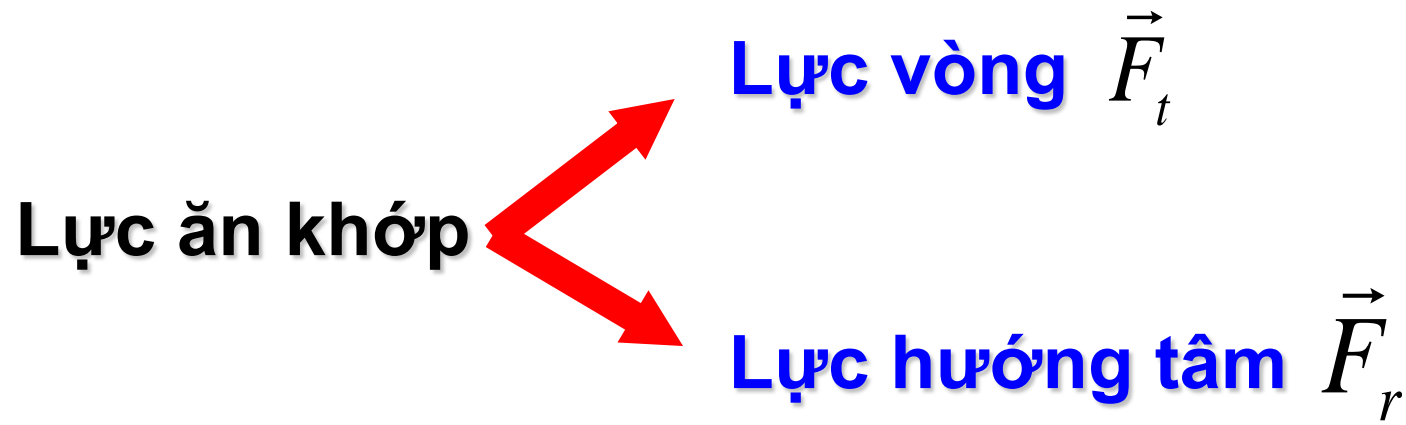
4.3. PHÂN TÍCH LỰC TÁC DỤNG

- 4.3.1. *Lực tác dụng trong bộ truyền BR trụ răng thẳng.*
- 4.3.2. *Lực tác dụng trong bộ truyền BR trụ răng nghiêng.*

QUI TẮC XÁC ĐỊNH CHIỀU LỰC ĂN KHỚP

- **Chiều lực hướng tâm $\vec{F}_r$:** luôn hướng vào tâm trục.
- **Chiều lực vòng $\vec{F}_t$:**
  - Trên bánh chủ động: ngược chiều chuyển động.
  - Trên bánh bị động : cùng chiều chuyển động.
- **Chiều lực dọc trục $\vec{F}_a$:**
  - Trên bánh chủ động: hướng vào mặt răng làm việc.
  - Trên bánh bị động : ngược chiều so với $\vec{F}_a$ trên bánh chủ động.

4.3.1. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG THẲNG

4.3.1. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG THẲNG

- Lực vòng:

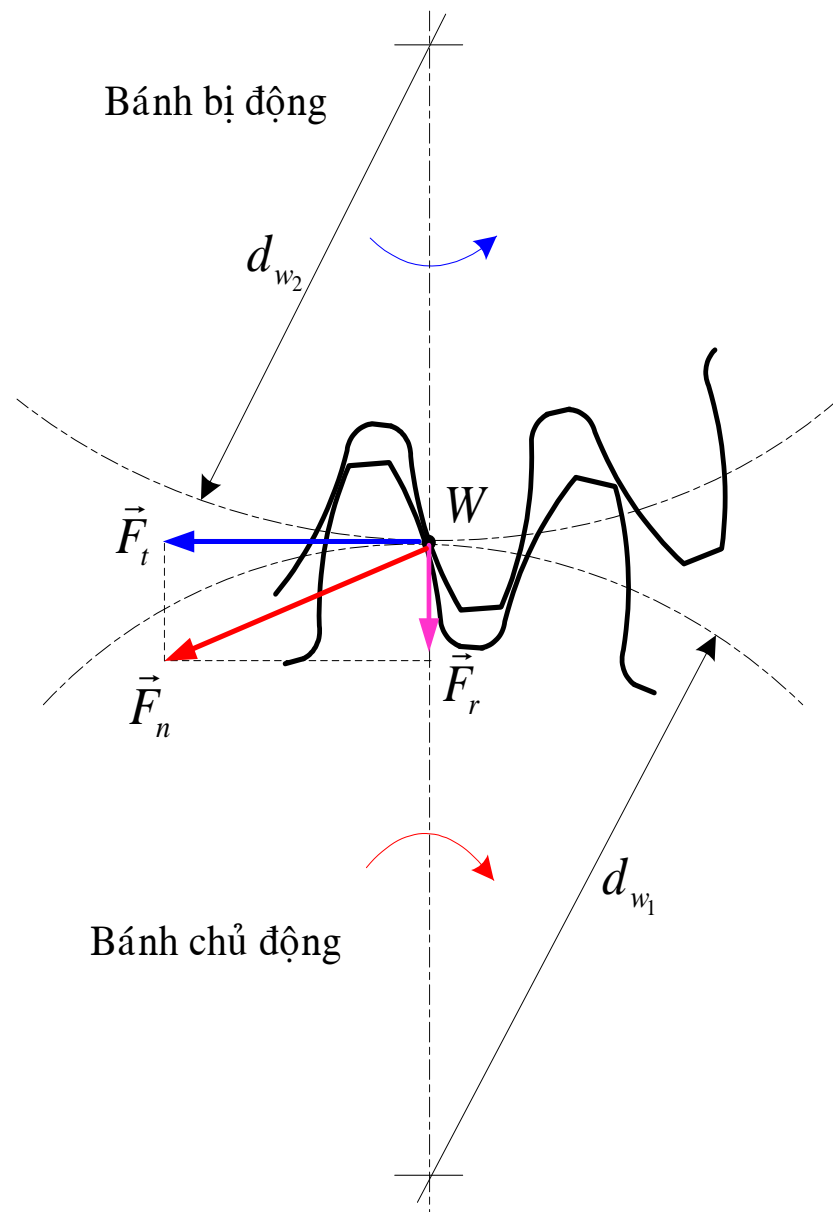
$$F_{t_1} = F_{t_2} = \frac{2T_1}{d_1}$$

- Lực hướng tâm:

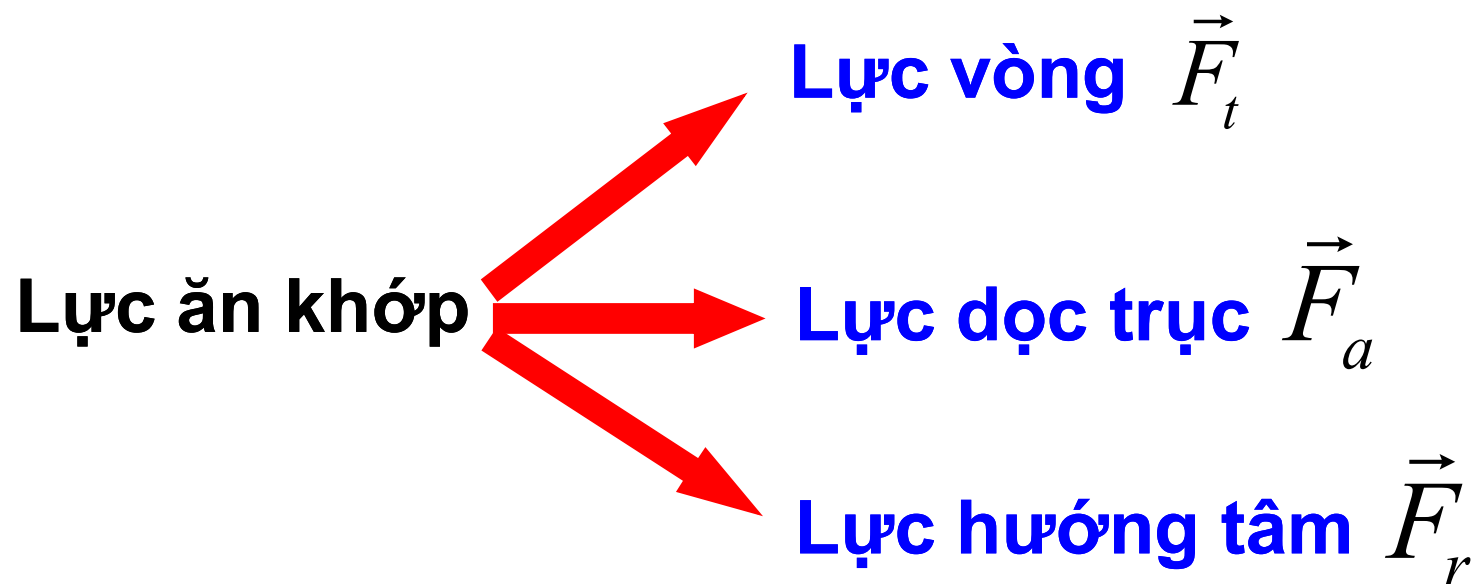
$$F_{r_1} = F_{r_2} = F_{t_1} \cdot \operatorname{tg} \alpha$$

- Lực ăn khớp:

$$F_{n_1} = F_{n_2} = \frac{F_{t_1}}{\cos \alpha}$$

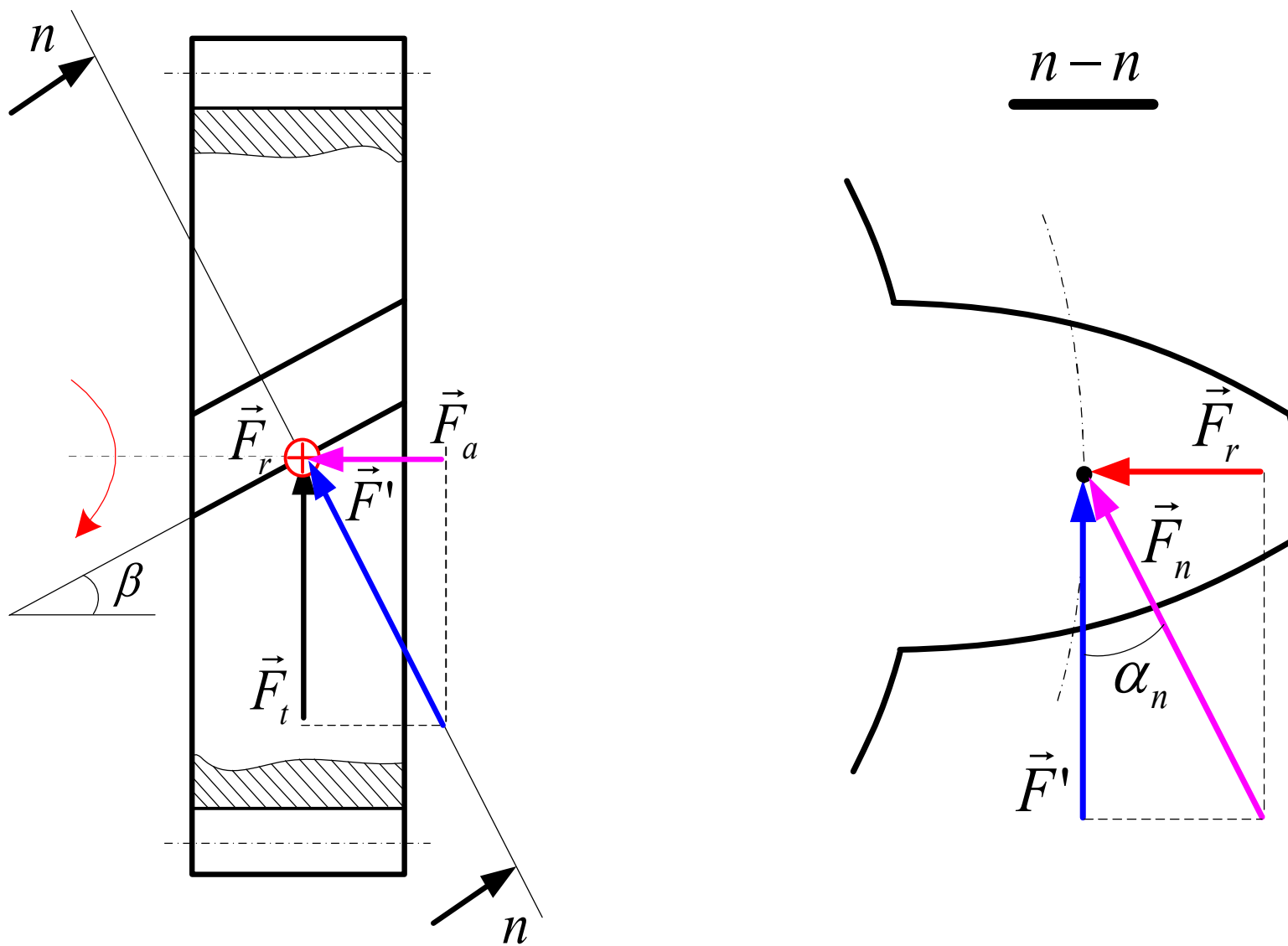

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

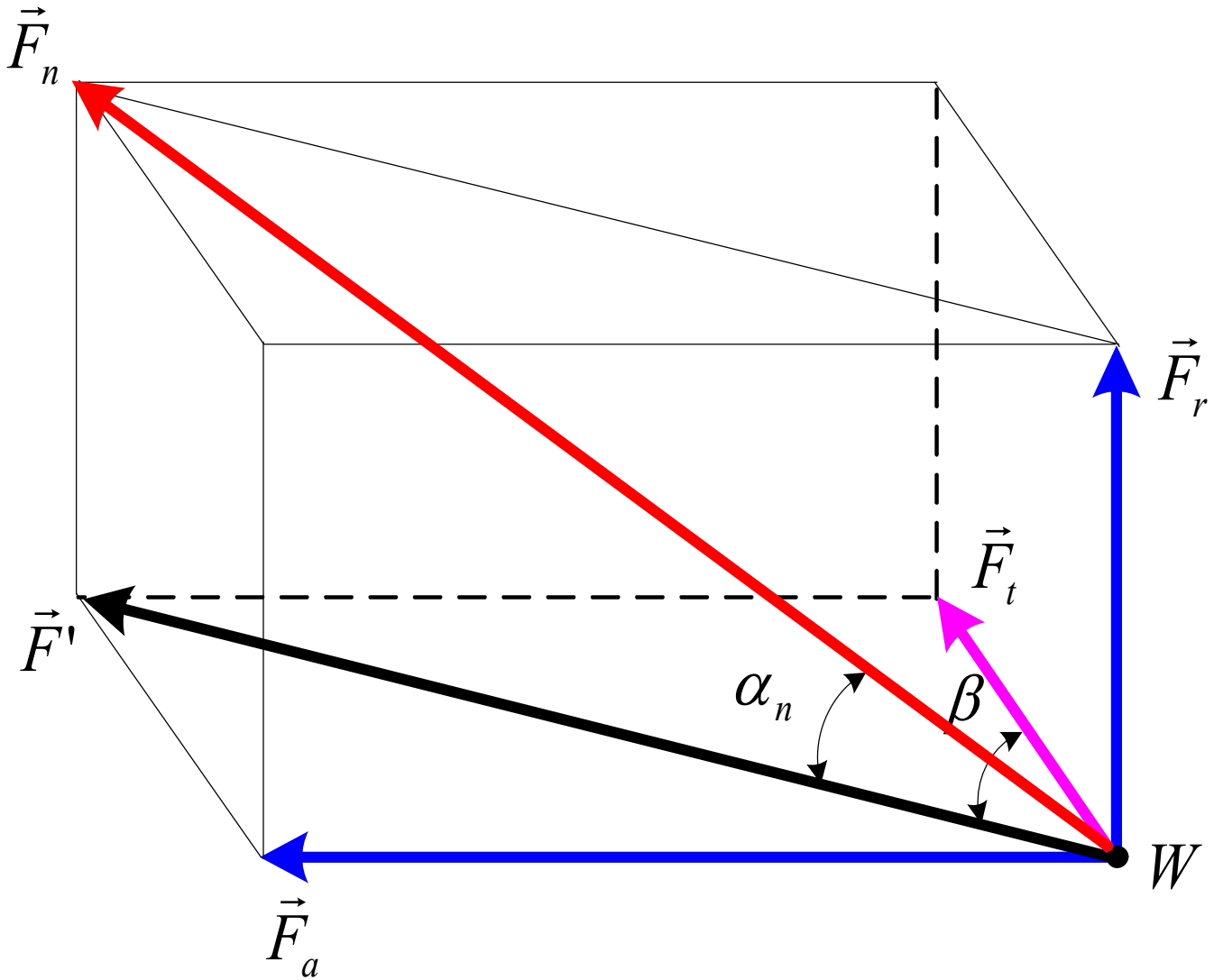

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

▪ Lực vòng: $F_{t_1} = F_{t_2} = \frac{2T_1}{d_1}$

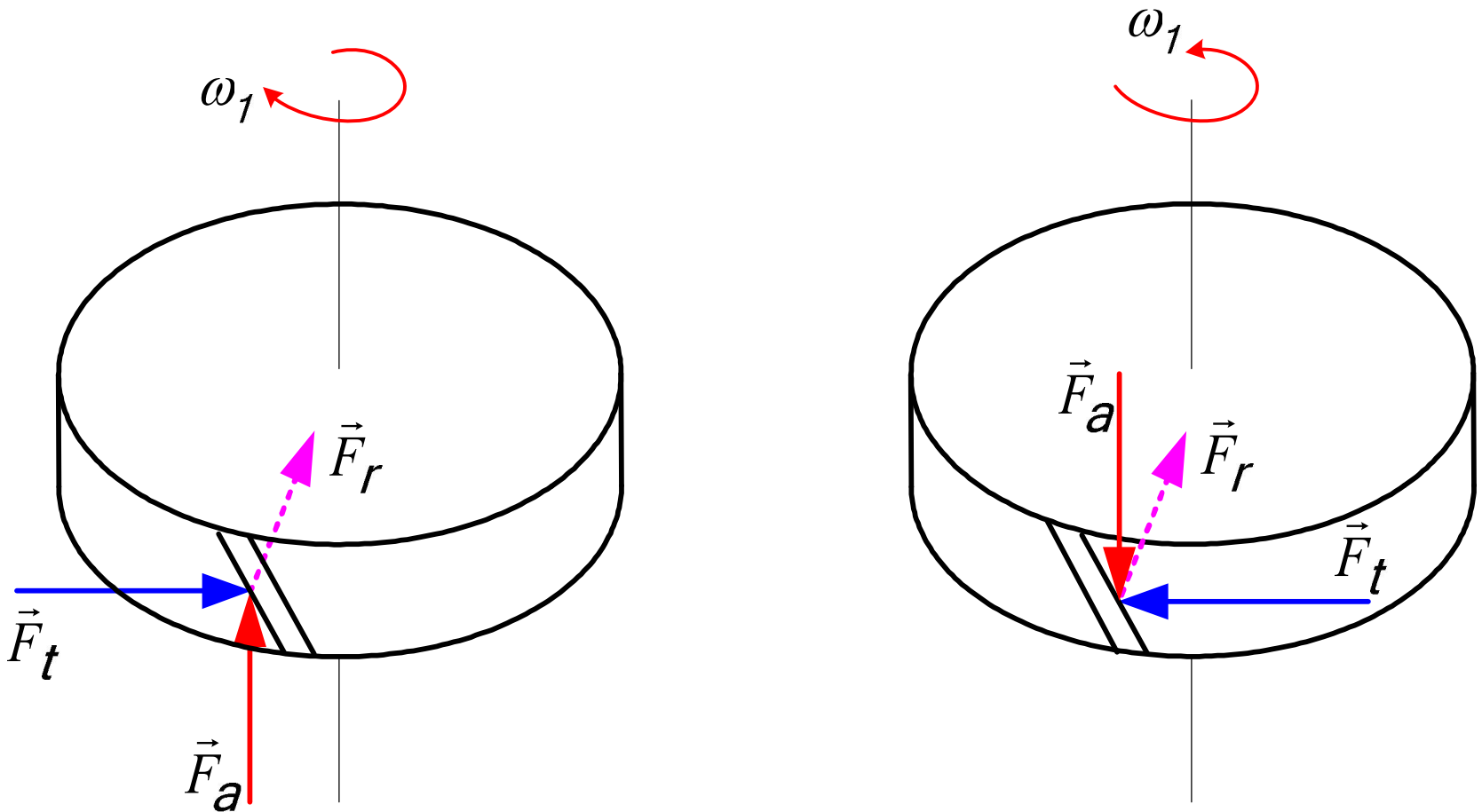
▪ Lực dọc trục: $F_{a_1} = F_{a_2} = F_{t_1} \cdot \operatorname{tg}\beta$

▪ Lực hướng tâm: $F_{r_1} = F_{r_2} = F' \cdot \operatorname{tg}\alpha_n = \frac{F_{t_1} \cdot \operatorname{tg}\alpha_n}{\cos\beta}$

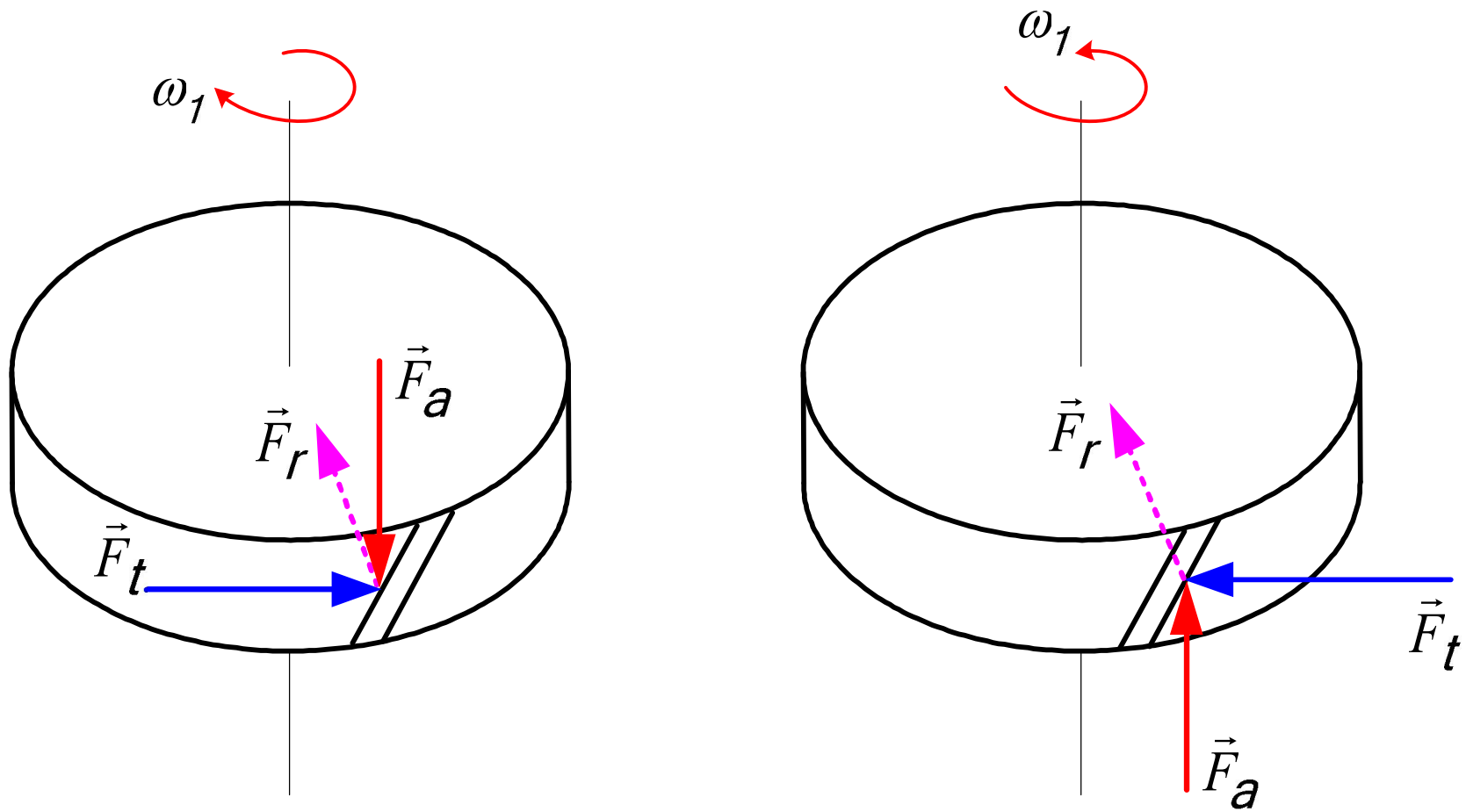
$F' = \frac{F_{t_1}}{\cos\beta}$

▪ Lực ăn khớp: $F_{n_1} = F_{n_2} = \frac{F'}{\cos\alpha_n} = \frac{F_{t_1}}{\cos\beta \cdot \cos\alpha_n}$

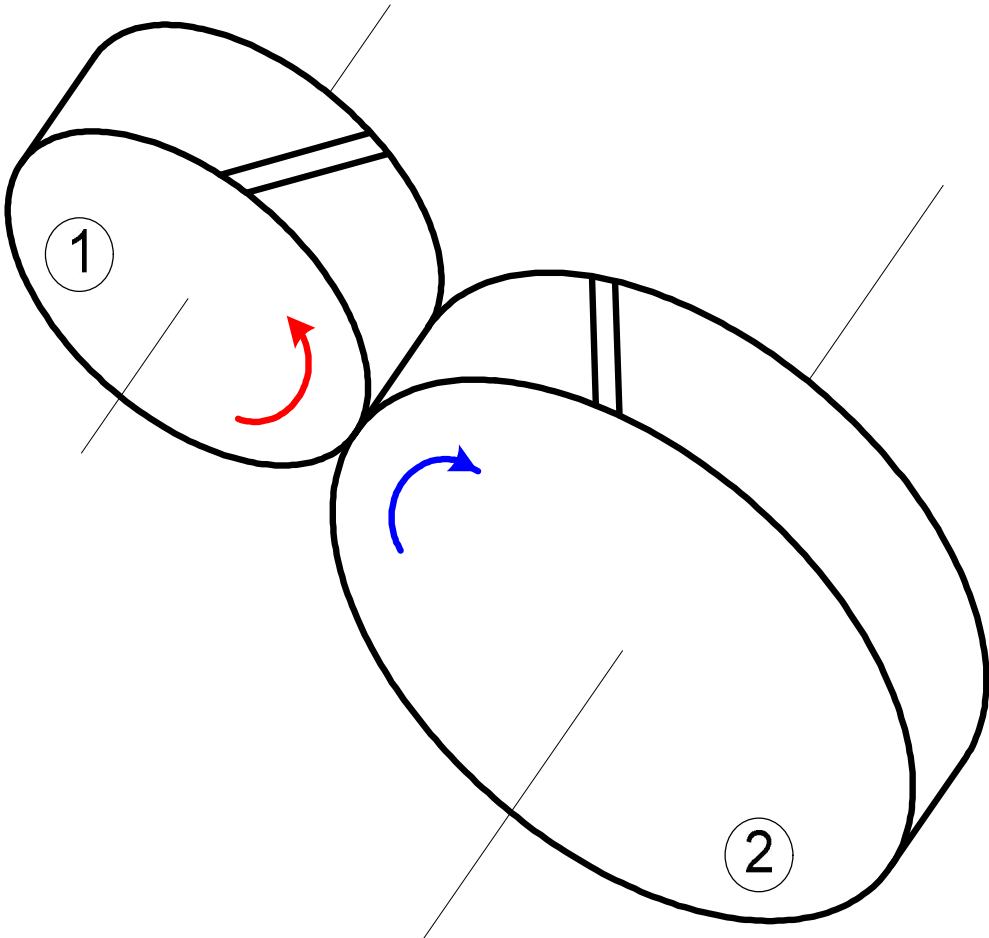
4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RẮNG NGHIÊNG

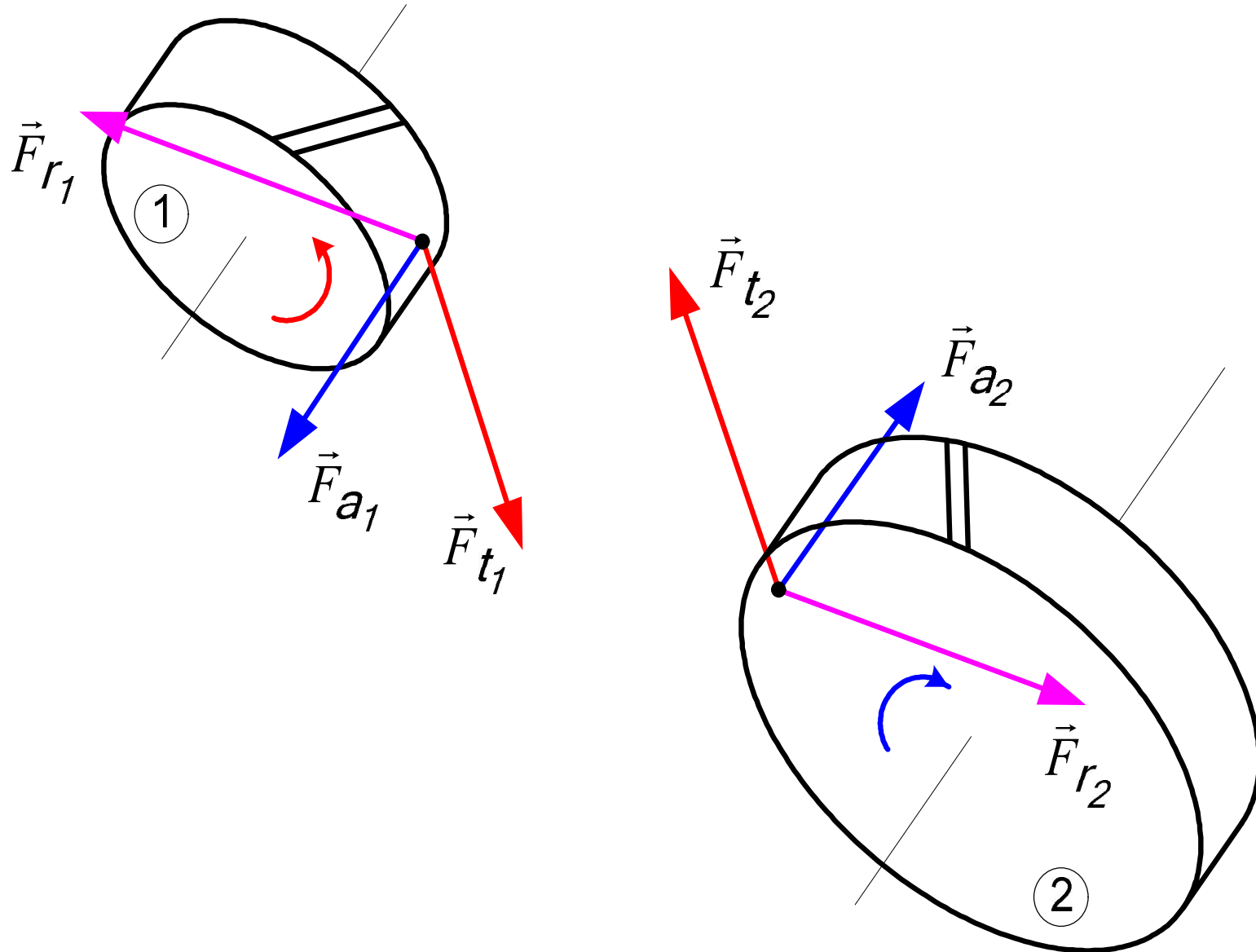
4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RẮNG NGHIÊNG

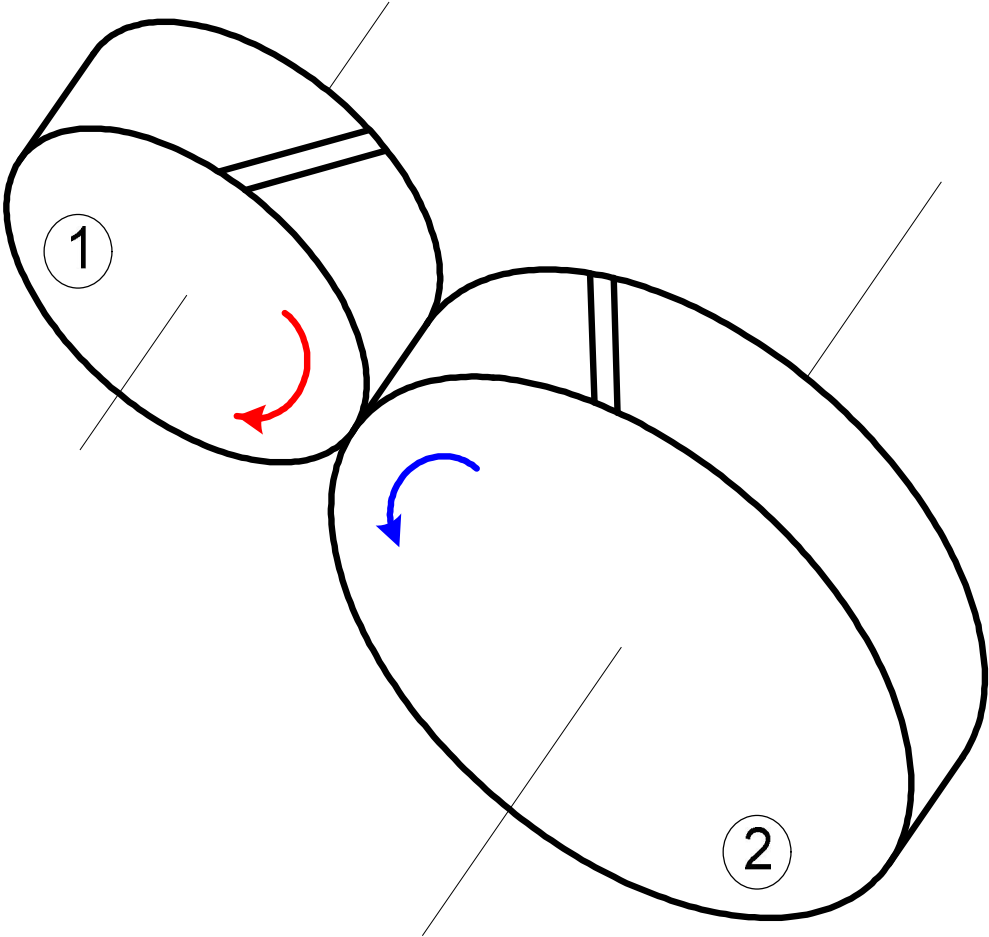
4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RẮNG NGHIÊNG

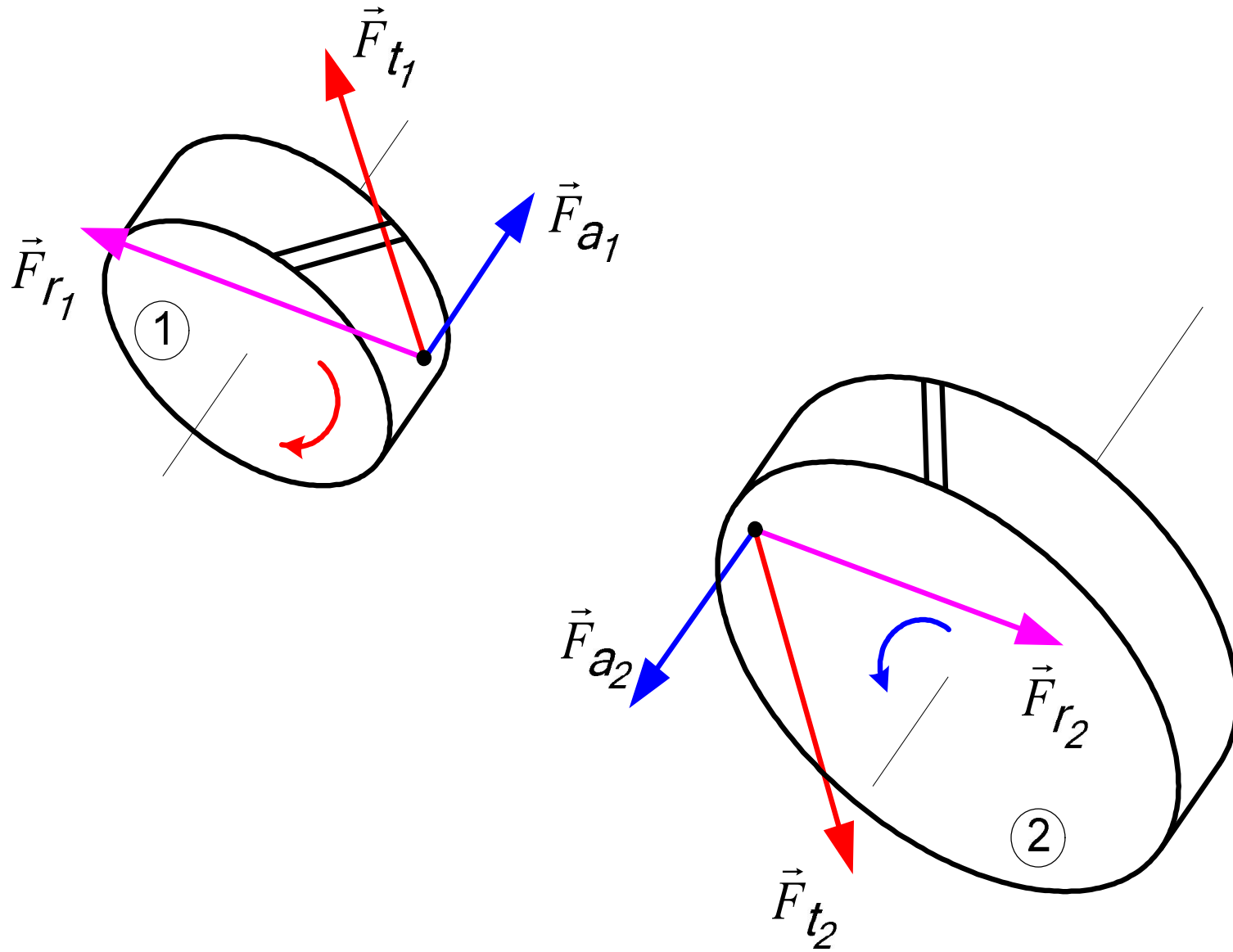

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RĂNG NGHIÊNG

4.3.2. LỰC TÁC DỤNG TRONG BỘ TRUYỀN BR TRỤ RẮNG NGHIÊNG

4.3.3. TẢI TRỌNG TÍNH

- Tải trọng tính:

$$F_{tt} = K \cdot F_{dn}$$

F_{dn} là tải trọng danh nghĩa (cho trước) và K là hệ số tải trọng tính.

- Hệ số tải trọng tính:

$$K = K_{\beta} \cdot K_{\nu} \cdot K_{\alpha}$$

K_{β} : hệ số tập trung tải trọng theo chiều rộng vành răng (*tra bảng 6.4, trang 209, tài liệu [1]*),

K_{ν} : hệ số tải trọng động (*tra bảng 6.5 và 6.6, trang 211, tài liệu [1]*),

K_{α} : hệ số xét đến sự phân bố tải trọng không đều trên các đôi răng (*tra bảng 6.11, trang 213, tài liệu [1]*),

4.4. CAÙC DAÏNG HOÙNG VAØ CHÆ TIEÂU TÍNH

4.4.1. CAÙC DAÏNG HOÙNG

- Gãy răng.
- Tróc vì mỗi bề mặt răng.
- Mòn răng.
- Dính răng.
- Biến dạng dẻo bề mặt răng.
- Bong bề mặt răng.

4.4.2. CHÆ TIEÂU TÍNH

4.4.1. CÁC DẠNG HỎNG

- **Gãy răng:** do ứng suất uốn.
- **Tróc vôi môi bề mặt răng:** do ứng suất tiếp xúc và ma sát trên bề mặt răng.
- **Mòn răng:** xảy ra ở các bộ truyền hở, bôi trơn kém.
- **Dính răng:** xảy ra ở các bộ truyền chịu tải trọng lớn làm việc với vận tốc cao.
- **Biến dạng dẻo bề mặt răng:** xảy ra ở bộ truyền chế tạo từ thép mềm, chịu tải trọng lớn và vận tốc thấp.
- **Bong bề mặt răng:** xảy ra ở bộ truyền được tăng bền bề mặt.

4.4.2. CHỈ TIÊU TÍNH

CHÆ TIÊU TÍNH

```
graph TD; A[CHÆ TIÊU TÍNH] --> B[Tính theo ñoã beàn tieáp xuùc]; A --> C[Tính theo theo ñoã beàn uoán];
```

Tính theo ñoã beàn tieáp xuùc
Kieám tra theo ñoã beàn uoán

(Bộ truyền kín, bôi trơn tốt).

Tính theo theo ñoã beàn uoán
Kieám tra ñoã beàn tieáp xuùc

(Bộ truyền hở, bôi trơn kém).

4.5. VAÄT LIEÄU CHEÁ TAÏO BAÙNH RAÊNG

SV töi ñoïc trang 220, taøi lieäu [1]

4.6. TÍNH TOÁN BỒ TRUYỀN BR TRUI RAÊNG THÁÚNG

TÍNH TOÁN

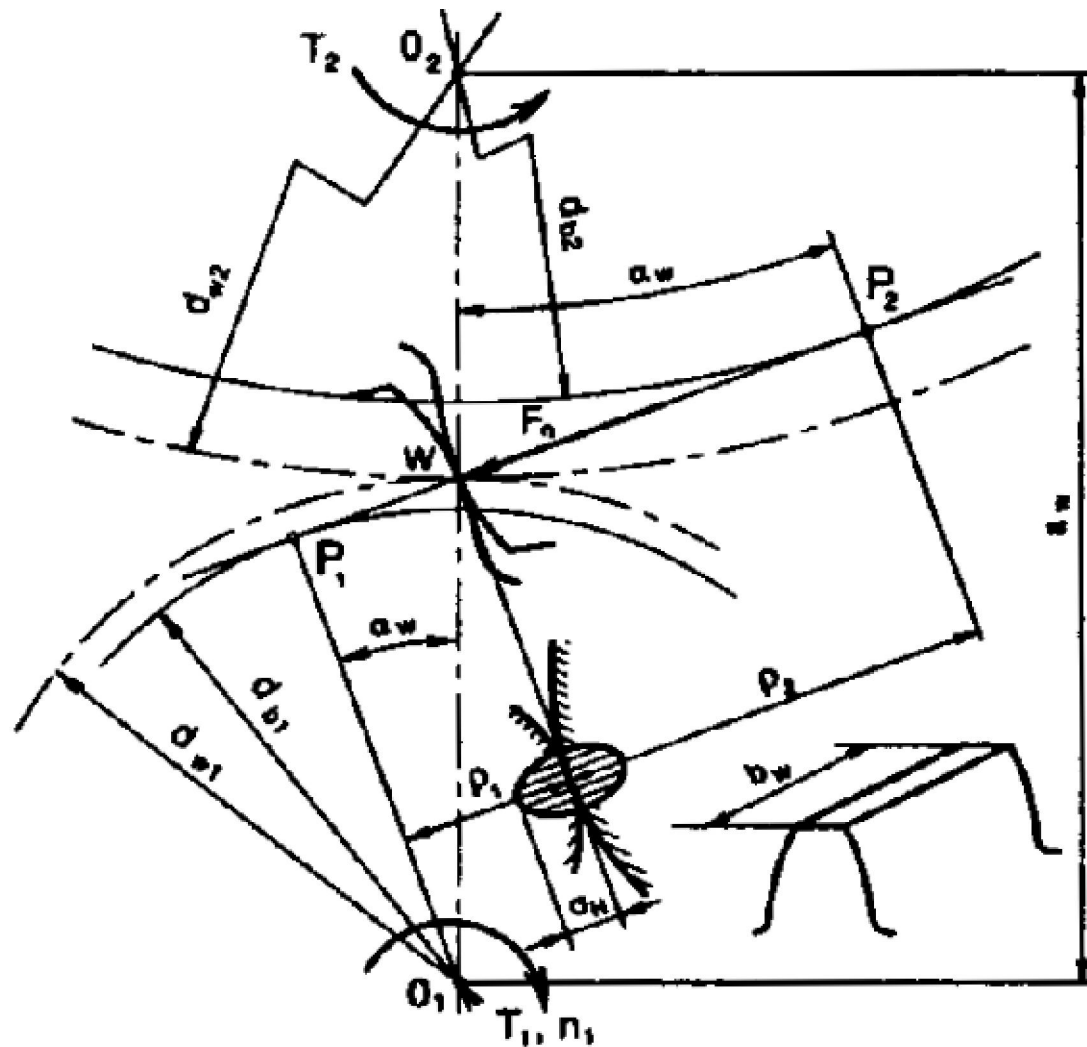
```
graph TD; A[TÍNH TOÁN] --> B[Tính theo ñoã beàn tieáp xuùc]; A --> C[Tính theo theo ñoã beàn uoán];
```

Tính theo ñoã beàn tieáp xuùc

Tính theo theo ñoã beàn uoán

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.1. Tính theo độ bền tiếp xúc:

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

- Điều kiện bền: $\sigma_H \leq [\sigma_H]$

- Ứng suất tiếp xúc tính theo công thức Hetz:

$$\sigma_H = Z_M \sqrt{\frac{q_n}{2\rho}}$$

q_n : cường độ tải trọng pháp tuyến,

ρ : bán kính cong tương đương của bề mặt tiếp xúc,

Z_M : hệ số xét đến cơ tính của vật liệu.

4.6. TÍNH TOÁN BỐ TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

a. Hệ số xét đến cơ tính vật liệu:

$$Z_M = \sqrt{\frac{2E_1E_2}{\pi[E_2(1-\mu_1^2) + E_1(1-\mu_2^2)]}}$$

E_1, E_2 : modun đàn hồi vật liệu chế tạo bánh chủ động và bánh bị động,
 μ_1, μ_2 : hệ số Poisson của vật liệu chế tạo cặp bánh răng,

Nếu bánh răng bằng thép thì:

$$E_1 = E_2 = 2,1.10^5 \text{ Mpa} \quad \text{và} \quad \mu_1 = \mu_2 = 0,3 \quad \Rightarrow \quad Z_M = 275 \text{ Mpa}^{1/2}.$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

b. Bán kính cong tương đương:

$$\frac{1}{\rho} = \frac{1}{\rho_1} \pm \frac{1}{\rho_2}$$

ρ_1, ρ_2 : bán kính cong các bề mặt thân khai tại điểm ăn khớp,
Dấu “+” khi ăn khớp ngoài, dấu “-” khi ăn khớp trong.

$$\begin{cases} \rho_1 = \frac{d_1 \sin \alpha}{2} \\ \rho_2 = \frac{d_2 \sin \alpha}{2} \end{cases} \rightarrow \frac{1}{\rho} = \frac{2(u \pm 1)}{ud_1 \sin \alpha}$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

c. Cường độ tải trọng:

$$q_n = \frac{F_n K_H}{l_H}$$

$F_n = \frac{F_{t_1}}{\cos \alpha}$: lực ăn khớp,

K_H : hệ số tải trọng tính,

l_H : tổng chiều dài tiếp xúc của các đôi răng, xác định theo công thức thực nghiệm

$$l_H = \frac{b}{Z_\varepsilon^2} \quad \text{với} \quad Z_\varepsilon = \sqrt{\frac{4 - \varepsilon_\alpha}{3}}$$

b : chiều rộng vành răng, $b = \psi_{bd} d_1$

ε_α : hệ số trùng khớp ngang, có giá trị $\varepsilon_\alpha = 1,2 \div 1,9$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

c. Cường độ tải trọng:

$$q_n = \frac{F_n K_H}{l_H}$$

$$q_n = \frac{2T_1 K_H Z_\varepsilon^2}{bd_1 \cos \alpha}$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

$$Z_M = \sqrt{\frac{2E_1E_2}{\pi[E_2(1-\mu_1^2) + E_1(1-\mu_2^2)]}}$$

$$\frac{1}{\rho} = \frac{2(u \pm 1)}{ud_1 \sin \alpha}$$

$$Z_H = \sqrt{\frac{2}{\sin 2\alpha}}$$

$$q_n = \frac{2T_1K_H Z_\varepsilon^2}{bd_1 \cos \alpha}$$

$$\sigma_H = \frac{Z_M Z_H Z_\varepsilon}{d_1} \sqrt{\frac{2T_1K_H(u \pm 1)}{bu}} \leq [\sigma_H]$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

$$\sigma_H = \frac{Z_M Z_H Z_\varepsilon}{d_1} \sqrt{\frac{2T_1 K_H (u \pm 1)}{bu}} \leq [\sigma_H]$$

$$d_1 = K_d \sqrt[3]{\frac{T_1 K_H (u \pm 1)}{\psi_{bd} [\sigma_H]^2 u}}$$

K_d : hệ số phụ thuộc vào góc ăn khớp, hệ số trùng khớp và vật liệu bánh răng,

$K_d = 75,6$ nếu các điều kiện sau thỏa:

+ Cặp bánh răng không dịch chỉnh hay dịch chỉnh đều ($\alpha = 20^\circ$). Khi đó $Z_H = 1,76$.

+ Nếu $\varepsilon_\alpha = 1,2$ thì $Z_\varepsilon = 0,96$.

+ Vật liệu thép $Z_M = 275 \text{ Mpa}^{1/2}$.

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

$$d_1 = 75,6 \sqrt[3]{\frac{T_1 K_H (u \pm 1)}{\psi_{bd} [\sigma_H]^2 u}}$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

$$a = 50(u \pm 1) \sqrt[3]{\frac{T_1 K_H}{\psi_{ba} [\sigma_H]^2 u}}$$

T_2 : moment xoắn trên bánh bị động, $T_2 = uT_1$,

$$\psi_{bd} = \frac{\psi_{ba}(u \pm 1)}{2} \text{ với } \psi_{ba} = \frac{b}{a}.$$

Giá trị ψ_{ba} cho theo dãy tiêu chuẩn: 0,1; 0,125; 0,16; 0,2; 0,25; 0,315; 0,4; 0,5; 0,63 .... Có thể chọn ψ_{ba} theo *bảng (6.15), trang 231, tài liệu [1]*.

<i>Dãy 1</i>	40	50	63	80	100	125	160	200	250	400
<i>Dãy 2</i>	140	180	225	280	355	450				

4.6. TÍNH TOÁN BỐ TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

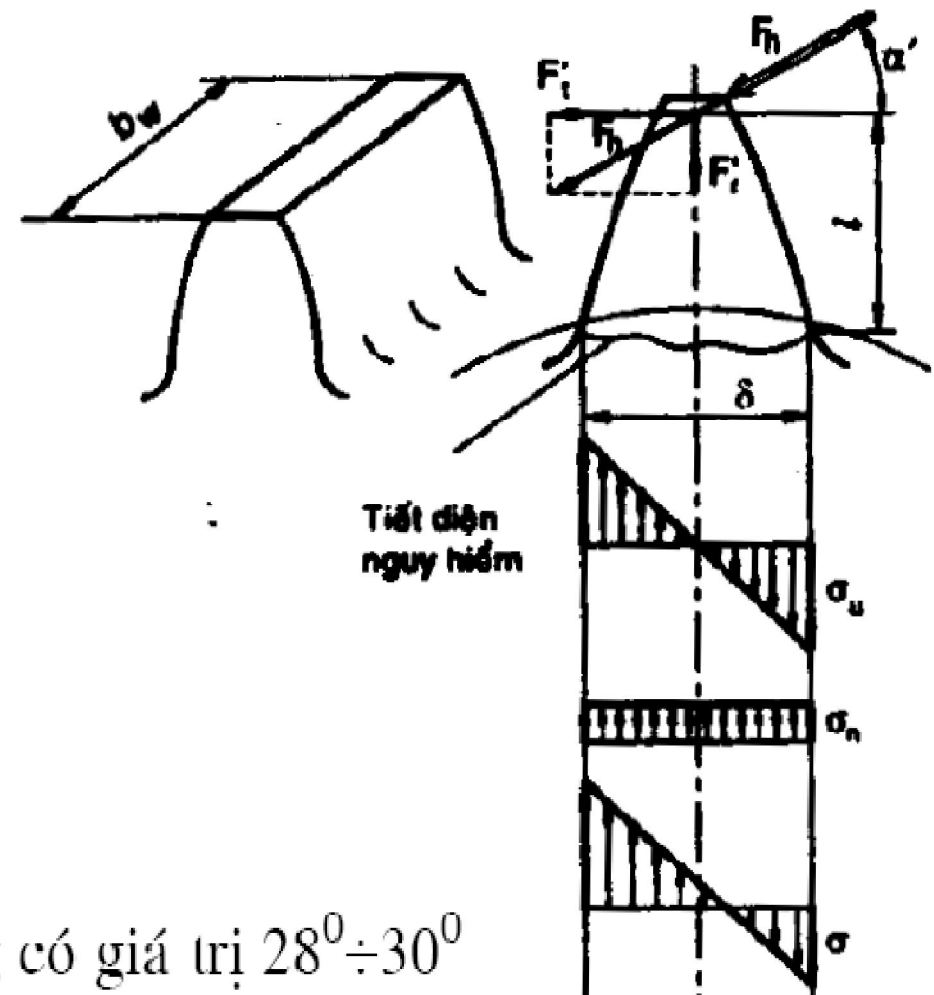
- Từ giá trị khoảng cách trục tìm được, ta tính modun và làm tròn theo dãy tiêu chuẩn với công thức tính $m = (0,01 \div 0,02) a$.
- Số răng trên hai bánh răng:

$$z_1 = \frac{2a}{m(u+1)} \quad ; \quad z_2 = u z_1$$

Số răng z_1, z_2 tối thiểu phải bằng 17 để tránh hiện tượng cắt chân răng. Sau khi có z_1, z_2 ta tiến hành tính lại khoảng cách trục a và d_1, d_2 .

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

Góc áp lực $\alpha' = \alpha + \Delta\alpha$, thường có giá trị $28^0 \div 30^0$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

- Ứng suất thực tính toán: $\sigma_F = \sigma \cdot K_\sigma$

σ là ứng suất danh nghĩa

K_σ là hệ số tập trung ứng suất lý thuyết.

- Lực pháp tuyến F_n đặt tại đỉnh răng:

$$F'_t = F_n \cos \alpha' = \frac{F_t \cos \alpha'}{\cos \alpha}$$

$$F'_r = F_n \sin \alpha' = \frac{F_t \sin \alpha'}{\cos \alpha}$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

- Ứng suất danh nghĩa tại chân răng:

$$\sigma = \sigma_u - \sigma_n = \frac{F'_t l}{W} + \frac{F'_r}{A}$$

σ_u, σ_n : ứng suất uốn và ứng suất nén sinh ra trong chân răng,

W : moment cản uốn tiết diện nguy hiểm, $W = \frac{b\delta^2}{6}$,

$A = b\delta$: diện tích tiết diện nguy hiểm,

b, δ : chiều rộng và chiều dày răng tại tiết diện nguy hiểm,

l : cánh tay đòn lực uốn.

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

- Vì l và δ tỉ lệ bậc nhất với modun m , nên:

$$l = l' m ; \quad \delta = \delta' m$$

- Do đó:

$$\sigma_F = \frac{F_t K_F}{bm} \left[\frac{6l'}{(\delta')^2} \frac{\cos \alpha'}{\cos \alpha} - \frac{\sin \alpha'}{\delta' \cdot \cos \alpha} \right] K_\sigma$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

- Đặt hệ số dạng răng:

$$Y_F = \left[\frac{6l'}{(\delta')^2} \frac{\cos \alpha'}{\cos \alpha} - \frac{\sin \alpha'}{\delta' \cdot \cos \alpha} \right] K_\sigma$$

Đối với bộ truyền ăn khớp ngoài: $Y_F = 3 \div 4,6$.

Đối với bộ truyền ăn khớp trong : $Y_F = 3,5 \div 4$.

- Hệ số dạng răng có thể xác định bằng thực nghiệm:

$$Y_F = 3,47 + \frac{13,2}{z} - \frac{27,9x}{z} + 0,092x^2$$

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

4.6.2. Tính theo độ bền uốn:

- Công thức kiểm nghiệm độ bền uốn:

$$\sigma_F = \frac{Y_F F_t K_F}{bm} \leq [\sigma_F] \quad \psi_{bm} = \frac{b}{m} \quad F_1 = \frac{2T_1}{d_1} = \frac{2T_1}{mz_1}$$

- Công thức thiết kế bánh răng theo độ bền uốn:

$$m = \sqrt[3]{\frac{2T_1 K_F Y_F}{z_1 \psi_{bm} [\sigma_F]}} = \sqrt[3]{\frac{2T_1 K_F Y_F}{z_1^2 \psi_{bd} [\sigma_F]}}$$

hệ số ψ_{bd} tra bảng 6.16, trang 235, tài liệu [1].

4.6. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG THÁÚNG

▪ Bộ truyền che kín, bôi trơn tốt:

- Thiết kế theo σ_H :

$$a = 50(u \pm 1) \sqrt[3]{\frac{T_1 K_H}{\psi_{ba} [\sigma_H]^2 u}}$$

- Kiểm nghiệm theo σ_F :

$$\sigma_F \leq [\sigma_F]$$

▪ Bộ truyền hở, bôi trơn kém:

- Thiết kế theo σ_F :

$$m = \sqrt[3]{\frac{2 T_1 K_F Y_F}{z_1 \psi_{bm} [\sigma_F]}} = \sqrt[3]{\frac{2 T_1 K_F Y_F}{z_1^2 \psi_{bd} [\sigma_F]}}$$

- Kiểm nghiệm theo σ_H :

$$\sigma_H \leq [\sigma_H]$$

4.7. TÍNH TOÁN BỒ TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG NGHIÊNG

4.7.1. Các đặc điểm khi tính toán BTBR trụ răng nghiêng:

- Ăn khớp êm và tải trọng động giảm.
- Cường độ tải trọng trên bánh răng nghiêng nhỏ hơn trên bánh răng thẳng.
- Thay thế bánh răng nghiêng bằng bánh răng trụ răng thẳng tương đương.
- Đường tiếp xúc nằm chệch trên mặt răng.

4.7. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG NGHIEÂNG

4.7.2. Tính theo độ bền tiếp xúc:

Sử dụng các công thức tính toán BTBR trụ răng thẳng, nhưng thay các thông số của BR tương đương vào.

- Công thức kiểm tra bền:

$$\sigma_H = \frac{Z_M Z_H Z_\varepsilon}{d_1} \sqrt{\frac{2T_1 K_H (u \pm 1)}{bu}} \leq [\sigma_H]$$

với

$$Z_H = \sqrt{\frac{2 \cos \beta}{\sin 2\alpha}}$$

$$Z_\varepsilon = \sqrt{\frac{1}{\varepsilon_\alpha}}$$

4.7. TÍNH TOÁN BỒ TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG NGHIÊNG

4.7.2. Tính theo độ bền tiếp xúc:

- Công thức thiết kế:

$$a = 43(u \pm 1) \sqrt[3]{\frac{T_1 K_H}{\psi_{ba} [\sigma_H]^2 u}}$$

Tương tự bộ truyền bánh răng trụ răng thẳng, ta phải chọn modul m_n theo tiêu chuẩn. Sau đó tính các kích thước chủ yếu của bộ truyền thỏa mãn các điều kiện: $8^\circ \leq \beta \leq 20^\circ$ đối với bánh răng nghiêng và $30^\circ \leq \beta \leq 40^\circ$ đối với bánh răng chữ V.

4.7. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG NGHIEÂNG

4.7.3. Tính theo độ bền uốn:

Sử dụng các công thức tính toán BTBR trụ răng thẳng, nhưng thay các thông số của BR tương đương vào.

● Công thức kiểm tra bền:

$$\sigma_F = \frac{Y_F F_t K_F Y_\varepsilon Y_\beta}{b m_n} \leq [\sigma_F]$$

$Y_\varepsilon = \frac{1}{\varepsilon_\alpha}$: hệ số xét đến ảnh hưởng của trùng khớp ngang,

$Y_\beta = 1 - \frac{\beta^0}{140^0}$: hệ số xét đến ảnh hưởng của trùng khớp ngang,

$Y_F = 3,47 + \frac{13,2}{z_{td}} - \frac{27,9x}{z_{td}} + 0,092x^2$: hệ số dạng răng theo số răng tương đương.

4.7. TÍNH TOÁN BỒA TRUYỀN BR TRỤI RAÊNG NGHIÊNG

4.7.3. Tính theo độ bền uốn:

Sử dụng các công thức tính toán BTBR trụ răng thẳng, nhưng thay các thông số của BR tương đương vào.

● Công thức thiết kế:

$$m = \sqrt[3]{\frac{2 T_1 K_F Y_F Y_\varepsilon Y_\beta}{z_1 \psi_{bm} [\sigma_F]}} = \sqrt[3]{\frac{2 T_1 K_F Y_F Y_\varepsilon Y_\beta}{z_1^2 \psi_{bd} [\sigma_F]}}$$

Hệ số chiều rộng vành răng $\psi_{bm} = 15^\circ \div 40^\circ$ đối với bánh răng nghiêng
 $\psi_{bm} = 30^\circ \div 60^\circ$ với bánh răng chữ V.